На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою...
Якуб Колас

№ 140 (492)

Пятніца 7 жніўня 1998 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень

Кошт: у кіёсках і крамах — 3000 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

Народная Воля

Прэс-канферэнцыі: пра што гаварылася?

Ці пачуюць улады чарговы "SOS" хлебаробаў?

"Пра самае набалелае" гаварыў на прэс-канферэнцыі кіраўнік прафсаюза работнікаў аграпрамысловага комплексу Сяргей Іваноў. Пра зарплату хлебаробам, а дакладней, яе нявыплату. Яна даволі малая. Калі раней зарплата працаўніка вёскі складала каля 90% ад сумы работніка прамысловасці, дык цяпер толькі 38%. Да таго ж яе своечасова не выдаюць. Запазычанасць па зарплаце калгаснікаў і рабочых саўгасаў складае 70—80% ад яе фонду. І нават у гэтыя дні, калі пачалася бітва за ўраджай, запазычанасць расце.

Прафсаюзы бамбардзіруюць урад запіскамі, а ў адказ атрымліваюць адпіскі. Таму кіраўнік галіновага прафсаюза звярнуўся за падтрымкай да журналістаў, каб дапамаглі хоць трохі павярнуць урадоўцаў да патрэб хлебаробаў. Паўсюдна на нарадах гавораць аб запчастках, пра уборку і бензін, і ніхто не думае пра чалавека-камбайнера і шафёра, пра тое, за што яму купіць хлеб, калі зарплату не выдаюць.

А якія ж настроі самых вяскоўцаў? Яны і надалей збіраюцца цярпець такія адносіны да сябе? Адказваючы на такія пытанні, Сяргей Іваноў патлумачыў, што селянін — чалавек цярплівы, ён не можа не накарміць карову, кінуць у полі вырашчаны ўраджай. Вось улады і эксплуатуюць яго гэтую цярплівасць. Але так працягвацца бясконца не можа. Ужо ёсць выпадкі, калі даяркі адмаўляліся даіць кароў і прыходзілася шукаць кагосьці, каб выручыць, а трактарысты кідалі ў полі тэхніку, але афіцыйныя СМІ замоўчваюць аб такіх акцыях пратэсту.

Ці пачуюць улады гэты чарговы "SOS"?

Яўген ТАЎГЕНЬ.

Чыстасардэчнае прызнанне міністра

З выступлення міністра архітэктуры і будаўніцтва Віктара Ветрава і з даведкі, раздадзенай журналістам, вельмі цяжка зразумець: як жа ідуць справы ў будаўніцтве — добра ці кепска? З аднаго боку, названы дасягненні, ад якіх кругам ідзе галава. Так, асвоена ў першым паўгоддзі капітальных укладанняў на 29% больш, чым за такі ж перыяд летась. Прырост выпушчанай прадукцыі складае 20,9%. Паказчыкі проста астранамічныя.

А з другога боку... "Износ основных производственных фондов достиг критического уровня в 60—70%. Однако вопросами технического перевооружения сегодня занимаются лишь немногие предприятия". Дык што ж атрымліваецца? Хутка можа наогул ляснуць уся будаўнічая індустрыя. Чаму тады не абнаўляюць асноўныя фонды?

Па такім прынцыпе пабудавана амаль уся даведка, у якой вялізныя поспехі перамешаны з велізарнымі праваламі. Вось радок з абзаца аб "резком наращивании темпов строительства жилья на селе". За перыяд са студзеня па чэрвень пры гадавым заданні 2 мільёны 595 тысяч кв.м жылля здадзена ў эксплуатацыю 508,3 тысячы кв.м, што складае 20% ад запланаванага на год. Як бачым, за паўгода пабудавана не палова жылля, а толькі 20%. Дык якое ж тут "резкое наращивание темпов строительства"?

Чытаем даведку далей: "Что касается финансово-экономического состояния отрасли, то за первое полугодие предприятиями, объединениями и организациями получено прибыли в сумме 1,4 триллиона рублей... Однако в это же время наметилась тенденция снижения уровня прибыли, рентабельности, роста убыточности, особенно в промышленности строительных материалов и стройиндустрии".

Вы што-небудзь зразумелі? З аднаго боку, астранамічныя паказчыкі росту, трыльён прыбытку, а з другога — падзенне важнейшых эканамічных паказчыкаў.

На пытанне аб тым, калі ж у нас будзе вырашана жыллёвая праблема, калі кожная сям'я, нарэшце, атрымае, як абяцалі і абяцаюць, асобную кватэру, міністр бойка адрубіў:

— Ніколі!

І пасля паўзы пачаў тлумачыць, што падобныя абяцанні — чысцейшы папулізм.

Гэта чыстасардэчнае прызнанне дае даволі красамоўную ацэнку не толькі дзейнасці галіны, але і абяцанням больш высокіх асоб.

Алесь ДРАБЧУК.

57 працэнтаў апытаных сацыёлагамі мінчан станоўча ацэньваюць факт наяўнасці апазіцыі ў грамадстве

Падчас сацыялагічнага апытання, праведзенага ў маі—чэрвені гэтага года Мінскім навукова-даследчым інстытутам сацыяльна-эканамічных і палітычных праблем (МНДІСЭПП), прыблізна 900 мінчанам было прапанавана адказаць на пытанне "ЯК ВЫ АЦЭНЬВАЕЦЕ САМ ФАКТ НАЯЎНАСЦІ АПАЗІЦЫІ Ў ГРАМАДСТВЕ?" Больш за палову апытаных (57 працэнтаў) станоўча ацэньваюць наяўнасць апазіцыі ў краіне.

13 працэнтаў прытрымліваюцца адмоўнай адзнакі. Астатнім рэспандэнтам было цяжка адказаць на прапанаванае пытанне.

Як паведаміў БелаПАН дырэктар інстытута член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук, прафесар Уладзімір Бабкоў на пытанне "У РАСІІ АПАЗІЦЫЯ (КАМУНІСТЫ, АГРАРНІКІ, "ЯБЛОКО") ПРАДСТАЎЛЕНЫ Ў ПАРЛАМЕНЦЕ. ЯК, НА ВАШУ ДУМКУ, ДЛЯ НАС ТАКІ ВОПЫТ БЫЎ БЫ КАРЫСНЫ?" больш за палову (52 працэнты) апытаных жыхароў сталіцы адказалі "так". 13 працэнтаў рэспандэнтаў — "не". Астатнім было цяжка адказаць.

Леанід ІГНАЦЬЕЎ, БелаПАН.

Женщины Беларуси создают Лигу избирательниц

В Минске прошла Учредительная конференция Белорусской лиги женщин-избирательниц. Среди учредительниц этой общественной организации опытные юристы, социологи, экологи, деятели культуры и другие специалисты Беларуси. Председателем Белорусской лиги женщин-избирательниц была избрана Галина Владимировна Дребезова (г.Брест).

Основными задачами, решением которых будет заниматься организация, являются:

— участие в соответствии с действующим законодательством в избирательных кампаниях;

— создание условий для активной профессиональной и общественной деятельности членов организации;

— участие в выработке предложений по совершенствованию законодательных и иных нормативных актов, касающихся защиты интересов женщин в области охраны здоровья, материнства, трудовых, семейных правоотношений;

— организация работы по улучшению материальных, нравственно-психологических, бытовых условий жизни и работы женщин;

— проведение семинаров, конференций по вопросам, связанным с реализацией женщинами своих прав в области семейных, трудовых и иных правоотношений.

Учредительные документы переданы в Министерство юстиции для регистрации организации.

Галина УСТИНОВА.

Здарэнні

Склад ГЗМ ледзь не ўзарваўся

Нават у перадавых і тэхнічна добра аснашчаных гаспадарках недалёка ад бяды, калі іх работнікі грэбуюць правіламі тэхнікі бяспекі. Часовае расслабленне, якое дазволіў сабе 49-гадовы загадчык склада ГЗМ з калгаса імя Суворава Пастаўскага раёна Р., ледзь не каштавала яму ўласнага жыцця і магло прывесці да велізарных матэрыяльных страт. Перапампоўваючы ў шостай гадзіне вечара паліва з аўтацыстэрны ў ёмкасць, ён толькі на некалькі хвілін адышоў са свайго рабочага месца перагаварыць па тэлефоне. Калі вярнуўся, то з жахам убачыў, што бензін ужо ліўся праз перапоўнены край ёмкасці на зямлю.

У разгубленасці чалавек націснуў не на тую кнопку электрапомпы, і ў выніку іскры ад кароткага замыкання загадчык склада сам у адно імгненне ўспыхнуў вогненным факелам. На шчасце, быўшыя побач людзі не разгубіліся і выклікалі дапамогу, самі выцягнулі працаўніка з агню. Дзяжурыўшая на жніве пажарная машына па трывозе прымчалася сюды і неўзабаве пенай падавіла ачаг загарання, выратавала ад немінуемага знішчэння склады ГЗМ і матэрыяльна-тэхнічных каштоўнасцяў калгаса. За жыццё атрымаўшага моцныя апёкі загадчыка склада зараз змагаюцца ўрачы абласной бальніцы.

Уладзімір ШЫК.

Рубам!

Хто нажываецца на росце цэн

Чаму так скачуць цэны? Хто іх так падганяе? Хто нажываецца на гэтым? А тое, што многія нажываюцца, ужо не сакрэт. На такую думку падштурхоўваюць вывады старшыні абкома прафсаюзаў работнікаў аграпрамысловага комплексу Міншчыны М.Новікава. Ён паведамляе, што закупачная цана на малако тлустасцю 3,5% складае каля 4 тысяч рублёў за кілаграм. Чаму ж яно прадаецца ў магазінах па 9,4 тысячы рублёў, болей як у два разы даражэй?

Вядома, што яго перавозка і продаж патрабуе пэўных затрат і павышэнне цаны, але ж не ў два разы з хвосцікам.

Такая ж накрутка цаны і на мяса. Кіло ялавічыны абыходзіцца 40.020 рублёў, але ў магазінах яе прадаюць за 82 тысячы рублёў. Кілаграм хлеба каштуе 5 тысяч, а прадаюць за дзевяць, а ў Пухавіцкім раёне — па 11.300 рублёў.

Ясна, што такую накрутку робяць дзяржаўныя структуры і розныя пасрэднікі, якія распладзіліся вакол іх. Яны жыруюць на гарбу селяніна і рабочага, а чалавек працы ледзь зводзіць канцы з канцамі.

Яўген МАКСІМАЎ.

Поразмышляем

Что Татарстан, что Беларусь...

Московская газета "Известия" опубликовала 4 августа статью "Федерализм в кризисе. Пора разминировать". Вот какой проект по спасению Российской Федерации предлагается: **"Предлагается идея трехслойного федерализма. "Российская Республика" как унитарное ядро России. Плюс федеративная "часть", состоящая из крупных губерний (Урал, Дальний Восток, Северо-Запад и т.п.) Плюс условно-конфедеративная "часть" (Чечня, Татарстан, Белоруссия и т.п.)"**.

Поняли? Нас уже не считают государством, а рассматривают наравне с Чечней и Татарстаном. Вот к чему привела политика президента Лукашенко.

Семен КОНОПЛЕВ.

Поздравляем !

Шитый золотом чапан — известному землеустроителю

У бывшего декана землеустроительного факультета Белсельхозакадемии кандидата технических наук Ильи Моисеевича Стельмашонка 80-летний юбилей. Поздравить своего учителя приехал его ученик, а ныне заместитель председателя Ассамблеи народов Казахстана, советник президента по проблемам образования, науки, прав человека, ректор Казахской архитектурно-строительной академии доктор технических наук Павел Атрушкевич. Он вручил юбиляру шитый золотом чапан — таких подарков удостаиваются лишь уважаемые аксакалы.

Фото Николая ТИТОВА, БелТА.

З ганаровым званнем!

Вядомаму і любімаму гледачамі артысту-вакалісту Дзяржаўнага тэатра музычнай камедыі **Пятру РЫДЗІГЕРУ** ўказам кіраўніка нашай дзяржавы прысвоена ганаровае званне "Народны артыст Беларусі". Так высока ацаніла дзяржава высокае выканаўчае майстэрства Пятра Васільевіча і яго асабісты ўклад у развіццё тэатральнага мастацтва.

***

Ганаровым званнем "Заслужаны дзеяч мастацтваў Рэспублікі Беларусь" адзначаны заслугі ў развіцці музычнага мастацтва і высокае прафесійнае майстэрства кампазітара **Кіма Дзмітрыевіча ЦЕСАКОВА.**

БелТА.

Начальнікам Галоўнага ўпраўлення грамадска-палітычнай інфармацыі Адміністрацыі прэзідэнта стаў галоўны рэдактар газеты "Чырвоная змена"

Як паведамілі БелаПАН у прэс-службе кіраўніка беларускай дзяржавы, 4 жніўня прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка даў згоду на назначэнне Аляксандра Саламахі начальнікам Галоўнага ўпраўлення грамадска-палітычнай інфармацыі Адміністрацыі прэзідэнта. Да гэтага часу А.Саламаха працаваў галоўным рэдактарам рэспубліканскай маладзёжнай газеты "Чырвоная змена".

Уладзімір Скварцоў назначаны кіраўніком прэс-службы прэзідэнта. Да новага назначэння ён з'яўляўся саветнікам пасольства Рэспублікі Беларусь у Федэратыўнай Рэспубліцы Германія. Назначаныя кіраўнікі падраздзяленняў Адміністрацыі прэзідэнта перадаюць справы на папярэднім месцы працы і, як чакаецца, прыступяць да выканання сваіх новых абавязкаў праз некалькі дзён.

Алег САКАЛОЎ, БелаПАН.

Спынена дзейнасць злачыннай групоўкі

Дзейнасць міжнароднай злачыннай групоўкі, якая спецыялізавалася на кантрабандзе ваенна-тэхнічнай маёмасці, спынена супрацоўнікамі УКДБ Рэспублікі Беларусь па Мінску і Мінскай вобласці ва ўзаемадзеянні з калегамі з Брэста.

Як паведамілі карэспандэнту БелТА ў Цэнтры інфармацыі і грамадскіх сувязей КДБ нашай краіны, арыштаваны грамадзянін Узбекістана, які спрабаваў пераправіць цераз Дзяржаўную граніцу Рэспублікі Беларусь у Польшчу вялікую партыю прыцэлаў да стралковай зброі, у тым ліку — начнога бачання. Следчымі органамі ўзбуджана крымінальная справа па факце кантрабанды. Вядзецца следства.

Вадзім МІЛІЦЫН.

Вучоны і кампазітар удастоены ордэна Францыска Скарыны

Указамі прэзідэнта краіны ордэнам Францыска Скарыны ўзнагароджаны старшыня Беларускага саюза кампазітараў Ігар Лучанок і прафесар Віцебскага дзяржаўнага універсітэта старшыня праўлення Віцебскай абласной арганізацыі "Веды" Віктар Вінаградаў.

Ігар Лучанок удастоены гэтай высокай узнагароды за вялікія заслугі ў развіцці музычнага мастацтва і актыўную грамадскую дзейнасць, а Віктар Вінаградаў — за шматгадовую плённую навукова-асветніцкую працу.

У Прагу — самалётамі "Белавія"

У Празе прайшлі перагаворы паміж прадстаўнікамі ўрадаў і кіраўнікамі нацыянальных авіякампаній Беларусі і Чэхіі, якія завяршыліся парафіраваннем міжурадавага Пагаднення аб паветраных зносінах.

Гэты дакумент стварае прававую базу для супрацоўніцтва авіякампаній Беларусі і Чэхіі, што перш за ўсе адпавядае інтарэсам нашых грамадзян — патэнцыяльных пасажыраў рэйса "Мінск—Прага—Мінск", — заявіў у эксклюзіўным інтэрв'ю карэспандэнту БелТА дырэктар пастаяннага прадстаўніцтва "Белавія" ў Чэхіі Міхаіл Мацвейчык.

Пагадненне аб паветраных зносінах дзякуючы актыўнаму ўдзелу ў яго падрыхтоўцы і рэалізацыі пасла Беларусі ў Чэхіі Уладзіміра Бельскага, што падкрэслівалася на пражскіх перагаворах, будзе падпісана да канца гэтага года.

БелТА.

Чулі?

І ў студэнтаў з'явіўся свой прафсаюз. Са звыклай назвай "Салідарнасць"

Устаноўчы з'езд Беларускага студэнцкага прафсаюза "Салідарнасць" правялі напачатку жніўня ў Мінску прадстаўнікі студэнцкай моладзі рэспублікі. У ім прынялі ўдзел звыш 30 маладых людзей са шматлікіх вышэйшых навучальных устаноў Беларусі як дзяржаўнай, так і недзяржаўнай формы навучання.

Галоўнымі напрамкамі дзейнасці арганізацыі прызнаны прававая абарона студэнтаў, сацыяльная дапамога, а таксама арганізацыя вольнага часу і прадастаўленне магчымасцей для павышэння адукацыйнага ўзроўню.

Неабходнасць стварэння БСП тлумачыцца тым, што афіцыйныя студэнцкія прафсаюзы з'яўляюцца фактычна падначаленымі адміністрацыі ВНУ і не могуць аказваць рэальнай дапамогі ў вырашэнні шматлікіх праблем.

Непасрэдную працу са студэнтамі плануецца распачаць з 1 верасня 1998 года, але ўжо зараз вядзецца падрыхтоўка калектыўных пагадненняў, якія з'явяцца асновай супрацоўніцтва прафсаюзаў з адміністрацыямі навучальных устаноў.

Старшынёй БСП абраны студэнт 4 курса БДУ Генадзь Сівохін.

Вольга АНЦЫПОВІЧ.

Гродзенскія вытворцы мінеральных угнаенняў апынуліся на задворках сусветнага рынку

Яшчэ некалькі гадоў назад доля вытворчага аб'яднання "Азот" у структуры экспарту Гродзеншчыны складала як не семдзесят працэнтаў. Флагман хімічнай прамысловасці значна папаўняў гарадскі бюджэт.

Сёння сітуацыя рэзка змянілася. Вытворчыя магутнасці задзейнічаны на 60 працэнтаў. У вымушаныя водпускі адпраўлены сотні спецыялістаў сумежных будаўніча-рамонтных арганізацый.

Гэта вынік спаду цэн на мінеральныя ўгнаенні ў свеце, з'яўленне на рынку моцных азіяцкіх канкурэнтаў з танным таварам, вялікай запазычанасці айчынных спажыўцоў, найперш калгасаў і саўгасаў...

У друку прамільгнула паведамленне, што з верасня будуць адменены ўсе дадатковыя выплаты і льготы. Сярэдняя месячная зарплата складзе ўсяго паўтара мільёна рублёў. Шматтысячнаму рабочаму калектыву можна толькі паспачуваць.

Антон ЛАБОВІЧ.

Гродна.

Незалежная экспертыза

Уладзімір КУЛАЖАНКА, доктар эканамічных навук, прафесар

Ці зменшыцца чарга на жыллё?

Летась толькі ў райвыканкамаўскіх чэргах на паляпшэнне жыллёвых умоў было запісана 612,5 тысяч сем'яў. За год здадзена ў эксплуатацыю толькі 3,3 мільёна квадратных метраў жылля, ці каля 50 тысяч стандартных кватэр.

Сёлета на жыллёвае будаўніцтва выдаткавана да 25 трыльёнаў рублёў, у тым ліку 8,5 трыльёна рублёў ільготных крэдытаў. Але ўзніклі перашкоды ў ажыццяўленні фарсіраванага жыллёвага будаўніцтва. І самая галоўная ў тым, што прыкладна 475 тысяч сем'яў-чаргавікоў не ў стане палепшыць свае жыллёвыя ўмовы за кошт уласных сродкаў нават пры дзяржаўным ільготным крэдытаванні і субсідзіраванні. У іх няма сродкаў на долевы ўдзел, нават на дзесятую частку кошту жылля. Тым болей што, зважаючы на розныя крыніцы інфармацыі, кошт аднаго квадратнага метра тыповага жылля, напрыклад, у Мінску дасягае 10 мільёнаў рублёў. А па-другое, паскарэнне тэмпаў жыллёвага будаўніцтва коштам ільготных крэдытаў і субсідзій моцна сілкуе інфляцыю. І атрымліваецца, што будаўніцтва вядзецца за лік далейшага збяднення народа.

Узмацненне жыллёвага будаўніцтва ніяк не аслабляе напружання на вольным рынку нерухомасці. Прычым пакуль што большасць кватэр (3/4) купляецца і прадаецца ў горадзе Мінску. І кошт тут вельмі высокі. У абласных цэнтрах ён у 1,5 раза ніжэйшы, а ў райцэнтрах — у 2—2,5 раза.

Заўважым, што кошт кватэр не зніжаецца нават пры пільнай увазе дзяржавы да будаўніцтва. Гэта звязана з дзвюма акалічнасцямі. Першая — кошт аднаго квадратнага метра жылля значна вышэйшы за рыначную цану такой жа плошчы ўжо выкарыстоўваемага жылля, што толькі адмоўна ўплывае на цэны і на вырашэнне жыллёвай праблемы ў цэлым. Паляпшэнне жыллёвых умоў многіх сем'яў ідзе шляхам пашырэння жылля — куплі дадатковай плошчы. Дарэчы, пры эканамічнай немагчымасці будаваць новае жыллё.

Пэўна, кошт кватэр на вольным рынку быў бы яшчэ больш высокім, каб не паскораная прыватызацыя жылля ў другой палове мінулага года і напачатку сёлетняга. Яна выклікана рашэннем улад правесці пераацэнку жылля з улікам яго якасці. Таму летась толькі ў Мінску было прыватызавана каля 30 тысяч кватэр. Паскарэнне прыватызацыі характэрна і для іншых буйных і сярэдніх гарадоў. Гэтая сітуацыя абумовіла павелічэнне прапановы кватэр на рынку нерухомасці. Але ж і попыт не скараціўся пры жыллёвым крызісе ў краіне, асабліва на аднапакаёвыя і двухпакаёвыя кватэры.

Другая акалічнасць — прынцыповыя змены адбыліся і на такім сегменце рынку, як арэнда жылля. З 1991 года цэны на здаваемыя кватэры няўхільна раслі і стабілізаваліся дзесь да сярэдзіны 1996 года. Але да лета 1997 года стала праяўляцца тэндэнцыя да іх зніжэння. Гэта можна патлумачыць не толькі падзеннем плацежаздольнасці айчынных арэндатараў, але і рэзкім скарачэннем дзелавых прадстаўнічых арганізацый заходніх краін і іх службовага апарату ў Мінску і ў іншых гарадах. Як вынік, прапанова кватэр перавысіла попыт на іх. Але, нягледзячы на гэта, кошты арэнды жылля ў сталіцы застаюцца даволі высокімі. Адзін пакой — 30—40 долараў у месяц, аднапакаёвую кватэру, з улікам размяшчэння і ўтульнасці, — ад 60 да 250 долараў і г.д. Цэны за трохпакаёвыя і чатырохпакаёвыя кватэры проста недасягальныя для мясцовага насельніцтва.

Прэзідэнт краіны выдаў Указ №236 "Аб удасканаленні парадку і ўмоў крэдытавання жыллёвага будаўніцтва ў сельскай мясцовасці", у якім даецца прамое ўказанне ашчаднаму банку "Беларусбанк" і беларускім акцыянерным аграпрамысловым банкам выдаваць крэдыты на будаўніцтва (рэканструкцыю) жылля. Словам, жыллёваму будаўніцтву на вёсцы як бы запальваецца зялёнае святло. Але, на жаль, на гэтым шляху ўзнікае шмат перашкод. На адну з іх указаў кіраўнік урада Сяргей Лінг. Гэта — распрацоўка праектнай дакументацыі і пераход на будаўніцтва і эксплуатацыю жылых дамоў новага пакалення. Нават начальства зразумела, што нельга сёння ляпіць на вёсцы хаты ўзору 50—60-х гадоў без усякіх зручнасцей і непрыстасаваных да энергазберажэння.

Яшчэ адна перашкода — дэфіцыт грашовых сродкаў. І не толькі ў дзяржаўнай казне, але і ў кішэні тых, хто мае патрэбу ў жыллі. Каб выканаць праграму будаўніцтва на вёсцы — увесці 734 тысячы квадратных метраў жылля ў 1998 годзе — трэба выдаткі на яго на 70 працэнтаў прафінансаваць за кошт пазабюджэтных крыніц, у тым ліку за кошт сельскага насельніцтва. Бо 8,5 трыльёна рублёў прадугледжаных сёлета льготных крэдытаў недастаткова, каб паскорыць жыллёвае будаўніцтва. Невыпадкова, што на нядаўнім пасяджэнні Нацыянальнага савета па працоўных і сацыяльных пытаннях адзначалася, што пры існуючых тэмпах збудавання ў гаспадарках спатрэбіцца не меней як 30 год, каб вырашыць жыллёвую праблему ў вёсцы. Сотні тысяч сем'яў не маюць сродкаў для паляпшэння сваіх жыллёвых умоў, бо ў іх нізкія даходы.

Значыць, каб паскорыць жыллёвае будаўніцтва на вёсцы, трэба павысіць даходы вяскоўцаў. Найперш праз заработную плату.

Як жа будзе развівацца жыллёвае будаўніцтва і рынак кватэр на Беларусі далей? Адказаць на гэта даволі цяжка. Бо нявырашаны праблемы пераадолення эканамічнага крызісу ў цэлым. А ў гэта ўпіраюцца ўсе праблемы, у тым ліку і жыллёвая.

Громкое дело

За полгода пребывания в СИЗО здоровье Андрея Климова пошатнулось. Парламентарий госпитализирован

На прошлой неделе депутата Верховного Совета Республики Беларусь 13-го созыва Андрея Климова поместили в Минскую тюремную больницу. Почти месяц следователь Александр Кужель собирал справки у родственников и в медицинских учреждениях о тех болезнях, которыми переболел 32-летний подследственный. Видимо, очень уж полковник Кужель стремился доказать, что старший лейтенант Климов хроническими заболеваниями ранее не страдал, а потому в медицинском обследовании не нуждается.

Однако резкое ухудшение физического состояния узника заставило, по всей вероятности, тюремную администрацию "надавить" на власти. А если, не дай Бог, случится беда? Вероятно, перед этим соображением начальник следственного управления отступил.

9 декабря 1988 года резолюцией Генеральной Ассамблеи ООН (N43\173) утвержден **Свод принципов защиты всех лиц, подвергаемых задержанию или заключению в какой бы то ни было форме**. Принцип 24-й гласит: *"Задержанному или находящемуся в заключении лицу предоставляется возможность пройти надлежащее медицинское обследование в возможно кратчайшие сроки после его прибытия в место задержания или заключения; впоследствии ему предоставляется медицинское обслуживание и лечение всякий раз, когда в этом возникает необходимость. Обслуживание и лечение предоставляется бесплатно".*

То есть разрешений и прочих высочайших милостей ни от милицейского, ни от какого-либо иного начальства для медицинского лечения не нужно. Более того, полковник Кужель окажется "крайним", когда все собранные им доказательства в соответствии с принципом 27-м вышеназванного **Свода** судом будут отвергнуты. Поскольку *"несоблюдение этих принципов при получении доказательств принимается во внимание при определении допустимости таких доказательств против задержанного или находящегося в заключении".*

Андрею Климову не предоставили возможность пройти медицинское обследование после задержания. Два месяца ему отказывали в консультации кардиолога. Почти месяц не направляли в медицинское учреждение на обследование. Все это — вопиющее нарушение решений ООН.

Андрею Евгеньевичу, которому два с половиной месяца не давали ночью спать, перед помещением в больницу на неделю выделили спальное место. Полагаю, следствие пытается скрыть следы своей антигуманной деятельности. В надежде, что результаты анализов за это время нормализуются.

12 августа — шестимесячный "юбилей" содержания в темнице депутата Верховного Совета 13-го созыва Андрея Климова. Санкции на привлечение его к уголовной ответственности парламент, легитимность которого признана цивилизованной Европой, не давал. Однако следствие и прокуратура, попирая Конституцию Республики Беларусь, держат парламентария за решеткой.

Валерий ЩУКИН, депутат Верховного Совета 13-го созыва, секретарь парламентской комиссии по национальной безопасности, обороне и борьбе с преступностью.

Постскриптум

Если бы не президент, то никто и не знал бы, что в августе нужно убирать хлеба, а в сентябре – картошку

В зарубежье вновь заговорили о Лукашенко. На этот раз в связи с селекторно-телевизионной битвой за урожай. Как известно, днями президент страны устроил перекличку "вертикальщиков" о ходе уборочных работ, а кое-кому — и публичную порку. В Европе уж давненько не слышали о таком методе управления экономикой. Поэтому за бугром удивились и улыбнулись. Давайте и мы посмотрим на это событие с разных точек зрения.

Мнение обозревателя

Изобилие продуктов там, где не проводят подобных совещаний

Итак, принесет ли пользу этот селекторно-телевизионный [illegible]? Ответ на поставленный вопрос мы узнаем зимой. Посмотрим, прибавится ли продуктов, снизятся ли цены на них. На мой же взгляд, ждать этого наивно. Скорее, продуктов в магазинах не прибавится, а вот цены на них подскочат. Ждать от таких спектаклей улучшения жизни — это то же самое, что и молока от кота.

Подобные методы управления в моде на Кубе и в Северной Корее. Изобилием там и не пахнет, а корейцы вообще на грани голода. И у нас в прошлые годы первые секретари компартии пытались методами селекторного нагоня решить продовольственную проблему. Не вышло.

Изобилие продуктов там, где не проводят таких совещаний и где нет колхозов и совхозов, а есть настоящие хозяева на земле. Там ломятся полки магазинов от изобилия продуктов. Правительства этих стран обращаются с просьбой к земледельцам: не производите больше продуктов, ибо их и так уже многовато.

Никто пока не задумался и у нас проводить подобные совещания на дачах или с сельчанами по поводу уборки их приусадебных участков. Такое мероприятие вызвало бы только смех. При любой погоде, любых условиях старики всегда все убирают вовремя на своих дачах и своих приусадебных участках. Потому что этот урожай — их, они убирают его для себя и своих семей. И поэтому не нуждаются в нагоне.

На таких же принципах организовано дело в Америке и Европе. И поэтому там всегда с хлебом и селекторно-телевизионных порок земледельцев не существует.

Казалось бы, яснее ясного: и у нас в стране надо организовать дело таким же образом. Тогда не понадобились бы эти телевизионные разборки, а страна была бы обеспечена всеми продуктами.

Пусть извинит меня президент за резкость, но, я считаю, он не способен на это. Он лишь помнит, как ранее налаживали вот такие порки и нагоняи с тех пор, когда был директором совхоза, и теперь лишь дублирует те никудышные методы.

Но польза от этого совещания все-таки будет. Ему одному. Электорат с гордостью скажет: "А батька-то во как сражается за хлеб!" Видимо, с этой целью и налажен этот спектакль.

Евгений ТАВГЕНЬ.

Грустно-иронический взгляд

Молитвенник перед выходом на уборку

Казалось бы, после того как разогнали Верховный Совет, прогнали послов и приструнили по телевизору профсоюзных жуликов, в стране уже не должно быть врагов. Но незаметно подкрался очередной и пытается помешать убрать урожай. Поэтому народный президент провел селекторное совещание и призвал всех на битву за урожай, которая продлится до первого сентября. Он также сообщил, что облетел на вертолете поля и увидел, что в Минской и Могилевской областях выращен хороший урожай, но кое-кто еще не вступил в битву за него.

А битва ожидается сложная. Ибо враг коварен. Его никто нигде не видел, но проявляется он то в виде неожиданного дождя, то в виде поломки комбайна, а то и в виде нежелания некоторых идти в бой за хлеб. И потому Александр Григорьевич принародно изложил принципы битвы за урожай с новым коварным врагом.

Теперь остановимся на них подробнее. Но вначале хочу внести предложение издать их отдельной брошюрой как цитатник или молитвенник всех "вертикальщиков" и землепашцев перед очередной уборкой. Ведь в Китае в свое время издавали цитатник кормчего Мао. Почему бы и нам не повторить опыт единомышленников. Тем более что в рекомендациях народного президента содержатся в сжатом виде причитания всех первых секретарей компартии Беларуси, которые они произносили как заклинания на каждом "историческом" съезде или пленуме.

Итак, Александр Григорьевич в ходе селекторного совещания дал своим министрам, руководителям областей, районов и колхозов следующие ценные и глубокие указания: "Немедленно надо решать проблемы", "Обратить внимание на своевременную уборку льна", "В сентябре будем убирать картошку".

Здесь я вынужден прервать цитирование и дать пояснения к этим основополагающим принципам. Ведь многие считают, что лен — это не рожь и не смородина, поэтому и убирать его можно и несвоевременно. Потому и опаздывали с уборкой. Теперь же, после президентского разъяснения, все знают, что и лен тоже надо убирать вовремя.

Глубоко указание и по срокам уборки картошки. Ведь если начать массовую копку ее в июле, то клубни окажутся величиной, как зерна, а если рожь убирать в сентябре, то зерна могут оказаться на месте клубней. Вот в чем уборочная петрушка! Поэтому вполне гениально поставлена цель всем навалиться на рожь, а уже потом, в сентябре, начать битву и за картофель, а не наоборот.

Переходим к дальнейшему цитированию глубоких указаний президента: "На отвозку зерна надо бросить лучшие автомобили", "Ни в коем случае нельзя тянуть с уборкой", "Мы не должны потерять хлеб", "Нам не на кого рассчитывать, кроме как на самих себя". Рассмотрим хотя бы последний тезис. Некоторые, видимо, считают, что на наши поля приедут поляки или американцы и уберут за нас наш хлеб, поэтому и ведут пассивный бой за урожай. С такими настроениями надо кончать и активно включаться в битву.

Не могу удержаться по поводу "переброски лучших автомобилей". Ведь многие могут бросить их и на заготовку кормов. Поэтому напоминаю еще раз: лучшие автомобили — только на перевозку зерна. На перевозку же молока, кормов можно и худшие, и даже сломанные.

Теперь, надо полагать, все министры, руководители регионов и хозяйств получили знания, которых им не дали в институтах и которых они не смогли приобрести в ходе многолетней практики. Теперь и они знают, что "лен надо убирать своевременно", "картошку надо убирать в сентябре" и "ни в коем случае нельзя тянуть с уборкой", ибо уборка — это вам не хвост кота, который можно тянуть сколько хочешь.

Надо отметить, что и руководители областей тоже кое в чем просветили президента. Они сообщили, что местами прошли дожди, не мешало бы подбросить деньжат в виде технического кредита и бензинчику.

Не обошлось и без провокаций. Некоторые товарищи с мест утверждали: да, дожди идут, комбайны ломаются, но все свои проблемы мы решаем самостоятельно. Улавливаете намек? Дескать, мы и сами с усами и обойдемся без указаний "батьки". Отсюда всего один шаг до заявления: "А на хрена нам эта совещалка?". Понятно, что народный президент на такие выпады реагировал моментально: "Хорошо, я подъеду, посмотрю". И подъедет, и посмотрит, и можете не сомневаться, что откопает вредителей, как бы тщательно они ни замаскировались. Чтобы все видели, как "батька" болеет за хлеб и за народ.

А то, что хлеба будет нынче поменьше, а цена на него повыше, так уже и дураку ясно. Но зато врагам президента не удастся упрекнуть его и за малость хлеба, и за высокую цену на него. Ибо все видели по телевизору, как он боролся за хлеб.

Андрей РУСАКОВИЧ.

В юридической консультации Михаила Пастухова

Кому вести документацию на государственном предприятии?

Как постоянный подписчик Вашей газеты прошу дать следующие разъяснения: кто на государственном предприятии имеет право определять круг лиц, с которыми заключаются договоры о материальной ответственности и кто по должности должен вести документацию с договорами о материальной ответственности?

У нас на предприятии данную работу возложили на отдел кадров, и в этой связи у меня возникли сомнения: правильно ли это?

В.Афанасьев,

Г.Мозырь.

Ответ на первый вопрос Вы найдете в постановлении Госкомтруда от 8.10.93 г. №81. Этим постановлением утверждены: Примерный перечень должностей и работ, замещаемых или выполняемых работниками, с которыми нанимателем могут заключаться письменные договоры о полной материальной ответственности, Примерный договор о полной индивидуальной материальной ответственности и Положение о коллективной (бригадной) материальной ответственности. (Эти правовые акты опубликованы в Бюллетене нормативно-правовой информации №11—12 за 1993 год.)

Со вторым вопросом определенности меньше. Дело в том, что в вышеназванных документах не сказано о том, кто конкретно из должностных лиц должен вести работу по заключению договоров о материальной ответственности. Нет ответа на этот вопрос и в Законе Республики Беларусь "О бухгалтерском учете и отчетности". В статье 10 данного Закона отмечается, что "принятие, перевод, перемещение и увольнение работников, с которыми заключаются или заключены письменные договоры о полной материальной ответственности, производится по согласованию с главным бухгалтером или лицом, заменяющим его".

Из этих норм следует, что ведение документации с договорами о материальной ответственности на предприятии могут возложить как на бухгалтерию, так и на отдел кадров.

Сколько можно иметь земли?

Я имею в деревне дом родителей. Какой земельный надел я могу иметь? И есть ли закон, который предоставляет право на дополнительный надел земли?

Ф.Дейко,

г.Сморгонь.

Согласно статье 54 Кодекса о земле, гражданам Республики Беларусь для строительства и обслуживания жилого дома в пожизненное пользование предоставляются земельные участки в следующих размерах: в городах (поселках городского типа) — от 0,05 до 0,15 гектара, а в сельских населенных пунктах — от 0,15 до 0,25 гектара.

Гражданам, проживающим в сельских населенных пунктах, курортных и рабочих поселках предоставляются в пожизненное наследуемое владение дополнительные земельные участки для ведения личного подсобного хозяйства в размерах до 1 гектара с учетом площади земельного участка, имеющегося при доме. Конкретные размеры участков устанавливаются соответствующим исполнительным и распорядительным органом в зависимости от местных условий и особенностей. Отказ в предоставлении земельного участка может быть обжалован в судебном порядке.

Кроме того, гражданам, имеющим в собственности скот, предоставляются в пользование земельные участки для сенокошения и выпаса скота (в редакции Закона от 31 декабря 1997 года — Ведомости Национального собрания Республики Беларусь 1998, №1, ст.3).

Как установить, что человек страдает психическим расстройством?

Моему сыну 45 лет. Он злоупотребляет алкоголем. В январе месяце он потерял сознание и попал в больницу. После выхода оттуда я стала замечать, что у сына не все в порядке с головой. Его действия не соответствуют действиям нормального человека, а поступки непредсказуемы.

Как мне поступить и к кому обратиться со своим горем?

А.С.,

г.Орша.

На этот счет имеется указание в Законе "О здравоохранении" от 1993 года. Согласно статье 31 закона, граждане, имеющие выраженные психические расстройства либо заболевания и представляющие опасность для окружающих или ущемляющие законные права и интересы других лиц, а также совершающие действия, представляющие опасность для их жизни и здоровья либо в силу болезненного состояния не удовлетворяющие свои жизненные потребности, могут быть в порядке неотложной психиатрической помощи госпитализированы в психиатрическое (психоневрологическое) учреждение без их согласия, без согласия родственников или иных законных представителей. Порядок госпитализации и оказания медицинской помощи гражданам, страдающим психическими расстройствами и заболеваниями, устанавливается Министерством здравоохранения Республики Беларусь.

Вам следует обратиться в психиатрическое (психоневрологическое) учреждение по месту жительства и просить освидетельствовать сына комиссией врачей-психиатров.

У граждан России и Беларуси права разные

В 1948 году я в пятилетнем возрасте вместе с родителями была депортирована из Литвы в Сибирь. Сейчас вместе с мужем живу в Беларуси.

Хотела бы знать, положены ли мне какие-нибудь льготы к пенсии?

Замечу, что мой брат живет в Воронежской области и ему как члену семьи бывшего репрессированного выплачивается добавка к пенсии в размере 50% и предоставлено право на бесплатный проезд. Мне же при оформлении пенсии в горсобесе отказали в каких-либо льготах и сказали: "Нечего из себя героев делать".

Сейчас по телевизору часто слышу, что после подписания Союзного договора граждане России и Беларуси пользуются одинаковыми правами. Так ли это?

М.Гярвите,

г.Жлобин.

Как Вы и предполагаете, это далеко не так. Законом Республики Беларусь "О пенсионном обеспечении" 1992 года (с изменениями и дополнениями) надбавки к пенсии для такой категории граждан, как Вы, не предусмотрены. А специального соглашения о единых подходах к пенсионному обеспечению граждан Республики Беларусь и Российской Федерации не принято.

Вам остается только порадоваться за своего брата, которому государство хотя бы частично компенсировало вред, причиненный вашей семье в 40-е годы. Думаю, что и Вы должны иметь право на соответствующую компенсацию. Но для этого нужна добрая воля государства.

Ці можна купіць кватэру ў Мінску былому беларусу?

Мой зяць у мінулым — ваенны лётчык. Служыў на Далёкім Усходзе, Курылах, у Калінінградскай вобласці. Калі Беларусь стала незалежнай, ён прыязджаў у Міністэрства абароны, хацеў перавесціся на службу ў Беларусь. І зяць, і дачка — беларусы, нарадзіліся ў Мінску, аднак у пераводзе яму было адмоўлена.

Цяпер зяць у адстаўцы, атрымаў квартэру ў Курску, дзеля якой яны і засталіся ў Расіі. Калі ласка, растлумачце, ці могуць яны купіць кватэру ў Мінску?

С.Р.Бусько,

Мінск.

Купіць кватэру ў Мінску могуць толькі грамадзяне Рэспублікі Беларусь, чужаземцы і асобы без грамадзянства, якія пастаянна пражываюць у Рэспубліцы Беларусь і якія займаюцца на законных падставах працоўнай, гаспадарчай і іншай дзейнасцю.

Да гэтага часу дзейнічае Часовае палажэнне аб парадку куплі-продажу кватэр (дамоў), зацверджанае Пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 31 жніўня 1993 года №589 (гл.Збор Пастаноў Урада Рэспублікі Беларусь, 1993, №25, арт.486.)

Сітуацыя не змянілася пасля таго, як Канстытуцыйны суд сваім рашэннем ад 27 чэрвеня 1996 года прызнаў, што гэтае Часовае палажэнне ў адпавядаючай частцы супярэчыць Канстытуцыі і законам Рэспублікі Беларусь. У прыватнасці, неканстытуцыйнымі суд прызнаў нормы аб тым, што права на набыццё кватэры ва ўласнасць шляхам куплі маюць толькі грамадзяне Рэспублікі Беларусь, якія пастаянна пражываюць на яе тэрыторыі. (гл.Веснік Канстытуцыйнага суда Рэспублікі Беларусь. 1996, №3, арт. 45—48.)

У сакавіку 1997 года новы склад Канстытуцыйнага суда даў тлумачэнне гэтага рашэння суда і пацвердзіў, што грамадзяне Рэспублікі Беларусь, у тым ліку і пастаянна пражываючыя за межамі рэспублікі, маюць права набыць кватэры (дамы) па дагаворы куплі-продажу ў любых населеных пунктах Рэспублікі Беларусь. Разам з тым, на думку суда, законам могуць быць вызначаны асаблівасці куплі-продажу кватэр-дамоў у Мінску, паколькі Мінск як сталіца Беларусі мае асаблівы статус. Што тычыцца замежных грамадзян і асоб без грамадзянства, якія не пражываюць на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, то яны маюць права набываць кватэры (дамы) у Рэспубліцы Беларусь "у адпаведнасці з міжнароднымі дагаворамі і ўстаноўленай працэдурай рэалізацыі норм міжнародных дагавораў". Атрымліваецца, што дачка і зяць не могуць купіць кватэру ў Мінску. Але яны могуць пры жаданні і магчымасці абмяняць сваю кватэру ў Курску на Мінск. Для гэтага ім трэба звярнуцца ў адну з фірм, якія займаюцца пошукам варыянтаў іншагародняга абмена кватэр.

"Забойные" новости

Труп... гомосексуалиста... солдат покрыл... колоском

На Кавказе прямо на могиле мужа застрелили вдову, которая перед этим якобы и заказала его убийство. В Швецию на свою олимпиаду съехались геи и лесбиянки, а просвещенные европейцы с наслаждением любовались почти голыми торсами представителей сексуальных меньшинств. В России десантники по случаю своего праздника хлебали дешевую водку из горла, а телекамеры умильно показывали стране пьяные рожи героев Воздушно-десантных войск. В Беларуси президент сделал сногсшибательное заявление о том, "что все живое, все, что движется или способно двигаться, должно быть направлено на уборку урожая...".

Параллели

Налетай, подешевело: кому пуля, кому геи, кому хлеб, кому десант

Людмила МАСЛЮКОВА, политический обозреватель "Народной воли".

Эти события последних дней не связаны ни географически, ни логически, ни политически. Новости объединяет чувство... отвращения к ним. К таким сюжетам привлекают наше внимание, как будто именно это имеет сегодня важнейшее значение в жизни народов. Выбор, с точки зрения обывательского восприятия, безошибочный: речь идет о смерти и сексе, о хлебе и армии. А вот как насчет нравственности, традиций и духовных ценностей народов?

Следует ли верить, что нынешние кавказские джигиты делом чести считают убийство безоружных женщин? Надо ли думать, что многочисленные народности Северного Кавказа отменили законы как таковые и отныне безропотно подчиняются лишь самосуду? Знать ли наперед, что в горячем регионе на века воцарилась слепая и жестокая сила оружия? Вещая о кровавых разборках, никто и не пытается ставить такого рода вопросы.

А все-таки не верится, что обыкновенная земная любовь между мужчиной и женщиной утратила актуальность для старушки-Европы. Не думаю, что зрелище спортивных игрищ "голубых" и "розовых" так уж восторгает почтенных швейцарцев, французские семьи, немецких деятелей, итальянскую общественность. И знаю наперед, что нынешние суперсовременные и будущие совершеннейшие искусственные и опосредованные способы воспроизводства человеческих детенышей для однополых партнеров, называющих себя семьей, — ветвь развития деградирующая. Однако и просвещенные западные комментаторы не заикаются о содержании факта.

На период уборочной страды для народа Беларуси верховная власть опять ввела чрезвычайный режим. Как будто сельчанам не ведомо еще от пращуров, что осенний день год кормит. Как будто без щелканья кнута над головой деревня и не прочухается, и не позаботится о том, что составляет главный интерес ее жизни — не сожнет, не обмолотит, не засыплет в закрома созревший хлеб. Это ж каким недоумком надо считать белоруса-хлебороба, чтобы из года в год в эту пору "взнуздывать" его, как сивого мерина, и гнать в поле! И мало кто осмеливается сказать, как оскорбительны эти кампании для крестьянства.

С телеэкрана развеселый гуляка в полосатой майке и голубом берете исповедался матушке-России: кто, мол, не попал в тюрягу, тот подался в десантники. Таков, стало быть, современный идеал современного солдата мировой (по размерам) державы? Воздушно-десантные войска резвились в парке над Москвой-рекой, а в день их праздника туда не осмелились соваться другие москвичи: как бы родненькие защитнички спьяну да сдуру мирный свой народец не позашибали... Солдаты элитных частей армии воевали со столичной милицией за право плюхнуться в городской бассейн.

О времена, о нравы! Да нет, времена ни при чем. Хорошим или плохим исторический период делают люди. Сколько зверства, пошлости, подлости, гнусности по отношению к себе допускают народы — столько и воздается им. В этом смысле вполне квиты верхи и пресса с одной стороны и низы и читатели — с другой. Следите за последними новостями! Разве вы не достойны тех известий, которыми вас пичкают?

Таланты

Исполнители собственных песен, ставших народными

В Кожан-Городке Лунинецкого района живут два самодеятельных композитора — инвалид по зрению Андрей Данилович Урбанович и руководитель хора "Полесье" Лунинецкого ПТУ-146 Николай Григорьевич Войтеховский. На счету у каждого более чем по сто песен, которые стали любимыми в народе, ведь многие из них исполняются на эстраде как народные.

Фото Романа КОБЯКА, БелТА.

Палеміка

Я нічога не блытаю,

або Яшчэ раз аб артыкуле "Фашизм — это когда..."

20 чэрвеня 1998 года "Народная воля" надрукавала водгук Яўгена Філіповіча на мой артыкул "Фашизм — это когда..." ("НВ" ад 21.05.98 г.). Я вельмі рады, што чытачы заўважылі мой матэрыял і разважаюць над яго зместам. Але мяне хвалюе тое, што пры гэтым не заўсёды улоўліваецца той сэнс, які закладзены мною ў артыкул.

Зразумела, асуджэнне фашызму як пачварнай з'явы зроблена даўно. Мая мэта была іншая. Улады на розных масавых мерапрыемствах, з трыбун, тэлевізійных экранаў усё часцей і часцей публічна называюць фашыстамі самых паважаных людзей краіны, якія знаходзяцца ў апазіцыі ўладзе. Гэтае ж падхопліваюць і паўтараюць ачмураныя афіцыйнай прапагандай людзі. Я на свае вушы чыў, як мужчына пенсійнага ўзросту называў Зянона Пазьняка "фашыстам, паліцаем". Я падышоў да яго і спытаў, як гэта мог Пазьняк быць паліцаем, калі ён нарадзіўся толькі ў 1944 годзе? У адказ субяседнік і мяне назваў недабітым фашыстам і паліцаем...

Асабіста для мяне такія людзі, як Зянон Пазьняк, Васіль Быкаў, Юры Хадыка і другія — гэта сумленне і гордасць беларускай нацыі, што ўсведамляюць яшчэ далёка не ўсе суайчыннікі. Але будучыня скажа сваё слова.

Самі ўлады на словах асуджаюць фашызм і, як я ўжо казаў, да фашыстаў прылічваюць усіх апазіцыянераў. Гэта мы чулі і ў перадачы на НТВ "Герой дня без галстука".

Вось я і сабраў, як адзначыў Яўген Філіповіч, "усё тое пачварнае і жахлівае, што адбываецца ў краіне", каб давесці: менавіта тыя, хто вядзе краіну да бездані, звальваючы ўласныя грахі на прыдуманых "ворагаў", вядуць вайну супраць уласнага народа і заслугоўваюць асуджэння. Ва ўладзе зараз знаходзяцца фактычна бальшавікі, камуністы — называйце іх як хочаце. А бальшавізм, камунізм, саветызм мае шмат агульных рысаў з фашызмам. Хаця сённяшнія кіраўнікі не называюць сябе бальшавікамі ці камуністамі, сутнасць ад гэтага не мяняецца.

Яўген Філіповіч не пагаджаецца са сцвярджэннем, што "фашизм — это когда притесняется и запрещается родной язык...". Ён лічыць, што "фашысты — гэта група людзей, аб'яднаных адной ідэяй. А ідэя гэта — узнясенне, усхваленне сваёй нацыі, свайго народа за кошт урону, страт другіх народаў". Атрымліваецца так, што раз гэтая група людзей не ўсхваляе свой народ, сваю мову, то і тэрмін "фашызм" тут не падыходзіць. Але ж справа ў тым, што гэта "група людзей" не лічыць беларусаў сваёй нацыяй, сваім народам, а беларускую мову сваёй мовай, Беларусь — сваёй краінай: "Іх адрас — не дом і не вуліца, іх адрас — Савецкі Саюз...".

Менавіта з гэтага боку я і падыходзіў да напісання артыкула. Ва ўладзе знаходзіцца "група людзей, аб'яднаных адной ідэяй — аднаўленне любымі шляхамі Савецкага Саюза, Расійскай імперыі. Не аднаразова даводзілася чуць па расійскім тэлеканале, калі першыя асобы Беларусі, робячы візіты ў расійскія рэгіёны, у сваіх прамовах там вымаўлялі фразы тыпу "мы — русские люди!, "мы — русский народ" і г.д. Яны не лічаць сябе беларусамі, і родная мова для іх — руская.

Вось мы і падышлі да лагічнага канца. "Група людзей", якая знаходзіцца зараз ва ўладзе, усхваляе "сваю нацыю", "свой народ" — гэта значыць рускую нацыю і мову. (Прашу не блытаць гэтае ўсхваленне з павагай, якая павінна існаваць у дачыненні да ўсіх нацый і моў.) І робіцца гэта "за кошт урону, страт другога народа", гэта значыць — за кошт беларусаў, за кошт Беларусі. Для гэтага і былі праведзены рэферэндумы 1995 і 1996 гадоў. Так што, паважаны Яўген Філіповіч, я лічу, што ў выбары загалоўка да свайго артыкула я не памыліўся.

Асудзіць ідэалогію бальшавізму, камунізму, саветызму на ўзроўні Нюрнбергскага працэсу, на жаль, яшчэ не прыспеў час. На СНГоўскіх абшарах яе моц яшчэ вялікая. Вы ж бачыце, як нават у Расіі камуністычныя сілы, засеўшыя ў Дзяржаўнай думе і ў губернатарскіх крэслах, спрабуюць сарваць правядзенне рынкавых рэформ. І з якой пашанай прымаюцца на Беларусі расійскія "красные" губернатары і кіраўнікі старой закваскі, давёўшыя сваё насельніцтва да галечы, свае губерніі да развалу, да заняпаду, як да гэтага даведзена і Беларусь. Гэтыя апантаныя абаронцы мінулага — прадстаўнікі самых розных народаў — аб'ядноўваюцца, вылучаюць сваіх полпотаў, хусейнаў, берыяў, борманаў, гебельсаў. Яны яшчэ прынясуць нам нямала бед. Нюрнбергскі суд для іх яшчэ далёка наперадзе.

Пакуль усё лепшае, усё прагрэсіўнае, гуманнае, дэмакратычнае, усё патрыятычнае і нацыянальнае праследуюць, душаць, арыштоўваюць, судзяць, штрафуюць, шальмуюць, абражаюць... Але ваша права, як і права кожнага, шаноўны Яўген Філіповіч, мець і выказваць сваю думку.

Ілля КОПЫЛ, пенсіянер.
Мінск.

Вяскоўцы ў паніцы. Хто ім дапаможа?

Чаму ў нас замоўчваюць тыя беды, якія прынесла стыхія? Пра гібель ураджаю, рыбы, пашкоджанне пабудоў? На думку кіраўніка прафсаюза работнікаў аграпрамысловага комплексу Сяргея Іванова так робіцца дзеля таго, каб "не абвастраць абстаноўку". Але яшчэ горш тое, што не прымаюцца належныя захады па аказанні дапамогі пацярпелым.

Сам Сяргей Іваноў наведаў Жыткавіцкі раён. У трох гаспадарках, дзе ён пабываў, затоплены бульбяныя палеткі. Людзі проста ў паніцы і плачуць, як яны будуць жыць. Бо бульба — гэта не толькі асноўны прадукт для сям'і, але і добры корм свінням, каровам. Яны прасілі дапамагчы раздабыць хаця б пару мяхоў на насенне. Зрабіць гэта самому калгасніку няпроста. У суседзяў таксама загінула бульба, а везці здалёк надта дорага. Таму цяпер вымятаюць з полак магазінаў крупу, макароны, муку...

Чаму б уладам не наладзіць сюды завоз бульбы з тых раёнаў, дзе яна вырасла? Чаму б не падкінуць у магазіны пацярпелых раёнаў крупу і макароны? Пара падлічыць страты ад стыхіі і падсобіць людзям адрамантаваць дамы і пабудовы.

Але ніхто не чухаецца. Усе пабеглі выконваць загады прэзідэнта па ўборцы ўраджаю і забыліся пра людзей, што пацярпелі ад стыхіі. Таму Федэрацыя прафсаюзаў накіравала ліст у свае пярвічныя арганізацыі і кіраўніку ўрада Лінгу аб аказанні тэрміновай дапамогі пацярпелым.

Алесь ДРАБЧУК.

Зеркало

Сбор за въезд в Россию

"Файнэншл таймс" (Великобритания):

"В будущем шлагбаумы на российских границах должны будут открываться только тогда, когда за это будут уплачены деньги. Что гражданам Российской Федерации, что иностранцам — каждый переход границы будет стоить 60 рублей. Совет Федерации, верхняя палата парламента утвердил это правило и на вето президента в Москве не рассчитывают. Но Министерство внутренних дел предупредило о возможных последствиях введения пограничного сбора: это приведет к тому, что зарубежные страны тоже заставят раскошелиться русских путешественников. ЕС уже угрожал такими последствиями.

Новый сбор стоит в ряду мероприятий последних лет, направленных на то, чтобы затруднить въезд в Россию и ограничить свободу путешествий в стране. С весны 1996 года установлен визовый режим для отдельных мест, и при запрашивании виз надо прилагать все больше документов. Спонтанные поездки стали официально невозможны, от авиакомпаний требуют при продаже билетов проверять наличие виз, разрешающих пребывание в месте следования. При поездке на автомобиле необходимо при запрашивании визы прилагать маршрут следования. После въезда иностранцы, если они не намерены жить в отеле, совсем как в советские времена должны немедленно зарегистрироваться в органах внутренних дел. На осуществление процедуры регистрации из-за очередей уходит, как правило, целый рабочий день. Благодаря постепенно вводимым новым правилам сходит на нет либерализм официальных инстанций первой половины 90-х годов. Пытаются достичь того, чтобы можно было отследить любое передвижение иностранца по российской территории. Германское посольство указало на то, что новые визовые правила делают невозможными краткосрочные поездки бизнесменов и даже государственных служащих. Боннская делегация не смогла своевременно въехать в страну для проведения переговоров о миллиардном кредите: Москва своевременно не получила денег".

Мафия ремонтирует церковь

"Зюддойче цайтунг" (ФРГ):

"Два молодых человека, бритые почти наголо, пришли к нему в кабинет и потребовали, чтобы он немедленно покинул Челябинск, миллионный город на Урале. Для подкрепления своих слов они брызнули ему в лицо слезоточивым газом. Это была бы обычная мафиозная история, такая же, как и многие другие в мире бизнеса, как это называется по-русски. Но в Челябинске в официальные органы никакой бизнесмен не обращался, зато обратился митрополит Тов. Чтобы мафия угрожала смертью священнику, такого в практике многое повидавших прокуроров еще не встречалось.

Митрополит рассказал журналистам, что мафия интересовалась делами церкви. Епархии принадлежит несколько издательств и маленький завод, выпускающий как свечи, так и бытовую химию. Теперь милиция охраняет его круглые сутки. Патриарх призвал митрополита не сдаваться.

Случай в Челябинске проливает свет на роль церкви во времена дикого русского капитализма. Внутренняя и культурная политика Кремля делает ставку на поддержку церкви. Поэтому она пользуется множеством налоговых и таможенных льгот. Многие священники, а в основном служащие церковного управления, этим мощно пользуются. Так, беспошлинно ввозят западные машины или дорогие стереосистемы, потому что они якобы нужны для заботы о душе.

Больше всех заработали церковные деятели, которые в качестве "гуманитарной помощи" ввезли миллионы пачек западных сигарет. Когда об этом деле доложили лично патриарху, он попросил правительство прекратить подобную практику. Но большинство льгот, которые имеют смысл, например, при организации социальных услуг, сохранились. По этой причине церковь давно попала в поле зрения мафии, которая хочет получить лицензии на импорт. Некоторые священники с ней сотрудничают, но не ради собственной корысти. Преступники ремонтируют за это их церкви, потому что у государства или патриарха на это нет денег. Прокуратура Челябинска предполагает, что поведение митрополита мешает местной преступной группировке".

Миф о "черном рынке" ядерных материалов

"Зюддойче цайтунг" (ФРГ):

"Немцы научились жить на грани апокалипсиса, с предостережениями о гигантской катастрофе, которая так и не случается. Но после распада восточного блока угроза казалась особенно большой. Странствующие запасы из арсеналов разваливающейся советской империи угрожали Западу. Было множество историй о якобы пропавших боеголовках, которые алчные авантюристы кому-то продали. Всем привет от Голдфингера и доктора Мабюзе (герои полуфантастических романов-триллеров. — **Прим. ред.**)! Но сегодня определенно ясно, что куда легче раздобыть револьвер в Санкт-Паули (один из центральных районов Гамбурга, где находится "квартал развлечений". — **Прим. ред.**), чем атомную бомбу в Москве. Истории о перманентной утечке ядерных материалов были мифами, которые преподносили лица из западных правительств, желающие напустить на себя побольше важности, или просто прицельной дезинформацией спецслужб.

"Черный рынок смерти" составляли в основном осведомители официальных органов или скандальные журналисты, предлагавшие подпольным дельцам много денег за ядерное оружие, коего они так и не получали. А доказать всему миру, насколько проницаемы ядерные арсеналы Востока, в то время значило бы создать противника, с которым можно было бы бороться. В стаю агентов-провокаторов затесался и "Гринпис" с его героями современности. Бывший американский агент, который тогда еще состоял на службе, рассказал жгучую историю 1991 года: по хитрому плану, разработанному на самом верху, офицера российской Западной группы войск предстояло подбить на то, чтобы он продал организации по охране окружающей среды хорошенькую русскую бомбу. Потом ее должны были привезти на грузовике в Берлин. Экологические и миротворческие организации готовы были заплатить за это 250 тыс. долларов.

Все это похоже на пьесу, в которой государственный министр Бернд Шмидбауэр (координатор германских секретных служб. — Прим. ред.) и сотрудники БНД (политической разведки ФРГ. — **Прим. ред.**) выступали по меньшей мере партнерами (имеется в виду еще одна неудачная провокация германских спецслужб, пытавшихся доказать, что Россия не контролирует свои ядерные материалы в должной степени. — **Прим. ред.**). Все хотели только добра, но мир был бы вновь разделен. В случае успеха кроме рутинного возмущения мерзкими русскими было бы еще много славы и почестей устроившим это дело.

Но гринписовская инсценировка все же лопнула. Сало хотя и положили в мышеловку, но тем дело и кончилось. У российского офицера на самом деле не было возможности добраться до дьявольского устройства, да он и не пытался. Он просто бесследно исчез. Все это показательный пример современной истерии. Наивность многих хороших людей из "Гринпис" в одном предложении выразил его сотрудник Мика Райло: "Это, вероятно, было не так просто, как мы думали, но, по крайней мере, найти того, кто подтверждал. что он имеет доступ к ядерным материалам, не составляло проблемы".

Конечно, это никогда не составляло проблемы. Авантюристы и искатели счастья, старые генералы КГБ и молодые русские капиталисты, которые пообещают что угодно, могли быть предполагаемыми продавцами. Но на ядерном рынке царит сейчас затишье. Все признали, что никакого предложения нет. Нет его даже от ворья с промышленных предприятий, вытаскивающего на ядерные "блошиные рынки" разные радиоактивные кусочки, нет и для торговцев редкими изотопами. И даже потенциальные ядерные наемники попритихли".

Латвия

Гунтарс Крастс считает, что укрепление границы Латвии с Россией станет важнейшим шагом на пути республики в Евросоюз

Премьер-министр Гунтар Крастс убежден, что "более строгие границы на востоке позволят открыть границы на западе". Об этом он заявил на презентации проекта обустройства восточной границы, разработанного фирмой "Siemens Nixdorf". "Чем раньше закончится обустройство границы, тем большей будет возможность войти в семью стран Европейского Союза", — пояснил премьер. Рига приняла решение обустроить границу в одностороннем порядке.

На презентации была продемонстрирована предназначенная для охраны границы техника, которую премьер охарактеризовал как "очень современную и ценную". Г.Крастс сказал, что во время недавнего визита в Финляндию он осмотрел финско-российскую границу и видел как столь же современную, так и более старую технику.

Г.Крастс считает, что при использовании этого оборудования удастся добиться "максимальной безопасности границы при минимальном количестве людей, занятых на ее охране". Премьер подчеркнул, что это "соответствует всем требованиям будущей восточной границы Европейского Союза".

Полное обустройство восточной границы, включая системы наблюдения и коммуникаций, обойдется Риге в 62 миллиона латов (около $140 млн.).

Литва

Премьер-министра обвиняют в злоупотреблении служебными полномочиями

С просьбой привлечь к уголовной ответственности премьера Гедиминаса Вагнорюса и министра хозяйства Винцаса Бабилюса "за злоупотребления полномочиями, причинившими государству большой ущерб" обратился в генеральную прокуратуру член сейма (парламента) Римантас Сметона.

Возглавляющий движение евроскептиков бывший кандидат в президенты Р.Сметона считает, что ответственные за приватизацию Г.Вагнорюс и В.Бабилюс "нанесли огромный ущерб национальным интересам", так как из-за продажи 60% акций АО "Летувос телекомас", 33% акций Мажейского НПЗ, нефтетерминала в Бутинге и литовских нефтепроводов "Литва лишена или будет лишена около 3 млрд. литов ($750 млн.)".

Ссылаясь на мнение экспертов, Р.Сметона утверждает, что стоимость 60% акций "Летувос телекомас" и монопольных прав на пять лет на рынок телекоммуникаций Литвы примерно дважды выше, нежели полученные за них $510 млн.

Несколько дней назад В.Бабилюс подписал протокол о намерениях американского концерна "Williams International Company" (WIC) купить 33% акций нефтетерминала в Бутинге, Мажейского НПЗ и литовских нефтепроводов. За это WIC намерен после подписания контракта инвестировать в эти предприятия $75 млн., столько же инвестировать в течение четырех лет, позже — реинвестировать еще $150 млн. за счет будущей прибыли этих предприятий. Р.Сметона, ссылаясь и а выводы экспертов, считает, что реальная стоимость этих пакетов акций примерно в три раза больше.

В объективе — Чехия

Прага. Вацлавская площадь. Памятник Св.Вацлаву.

Фото Николая ТИТОВА, БелТА.

Развод Мердока может стоить ему миллиардов

"Индепендент" (Великобритания):

"После того, как жена Руперта Мердока Анна подала на развод, ему предстоит публичное и неприятное разбирательство. После 31 года брака Анна в качестве причины развода называет "непримиримые противоречия".

Поскольку в соответствии с законом штата Калифорния разводящиеся пары обязаны делить поровну свое имущество, миссис Мердок, которой исполнилось 53 года, может претендовать на 3,5 млрд. фунтов стерлингов из нажитого ее мужем 7-миллиардного состояния.

Не было секретом, что супруги расходились все дальше — три месяца назад было объявлено о раздельном проживании. Тем не менее прошение о разводе стало сюрпризом, поскольку это предполагает безобразное семейное разбирательство по поводу контроля над медиа-империей "Ньюз Корп.". По словам миссис Мердок, заявление о разводе позволит прояснить вопрос о размере семейного состояния и в соответствии с этим выдвинуть финансовые требования к мужу.

Однако некоторые полагают, что раскол произойдет без скандалов. "Мердоки попытаются полюбовно урегулировать семейные дела", — пишет одна газета. Однако потенциал для корпоративного конфликта все существует, поскольку миссис Мердок является членом совета директоров "Ньюз Корп".

Руперт Мердок встретил свою жену, когда она была практикантом-репортером в "Сидней Дейли Миррор" в середине 60-х годов".

Офицер полиции обвиняет коллег в сексуальных преследованиях

"Таймс" (Великобритания):

"Женщина-офицер полиции потребовала компенсации от Департамента полиции Нью-Йорка на сумму в 200 млн. дол., выдвинув обвинения в том, что она постоянно подвергалась сексуальным приставаниям со стороны своих коллег-мужчин, с которыми она работала в Бруклине в специальном подразделении по борьбе с распространением наркотических веществ. Сержант Мишель Джарман-Браун также обвинила коллег в том, что они постоянно "выкачивали" из Интернета порнографию и использовали оперативную технику для того, чтобы фотографировать женщин в коротких юбках и маленьких топах.

Обвинения сержанта Джарман-Браун выдвинуты в самое неудобное время для мэра Рудольфа Джулиани и полицейского комиссара Ховарда Сафира. Оба эти человека сделали себе имя на борьбе с преступностью и пороком в Нью-Йорке, и оба они уже вовлечены в схватку за спасение репутации Департамента полиции Нью-Йорка после недавних разоблачений того, как на Манхэттене офицеры полиции покровительствовали публичному дому в обмен на веселые вечеринки с проститутками.

Скандал, который считают самым серьезным со времен "сухого закона" в 20-х годах, разразился на прошлой неделе, когда Сафир заявил, что по данным департамента внутренних расследований ряд полицейских длительное время получал секс-услуги в борделе в обмен на то, что они закрывали глаза на его существование".

Почему дочь Клинтона зовут Челси

"Вельт" (ФРГ):

"Матрос и Принц, Ирландия и Целомудрие — в Голливуде это все не только прозвища, но еще и имена. Все больше звезд изобретают для своих новорожденных необычные имена, что, в отличие от Германии, отнюдь не мешает сотрудникам загсов. Поп-звезда Майкл Джексон назвал свою дочь по имени своего любимого города — Пэрис (по-русски — Париж. — **Прим. ред.**) Лауреатку премии Оскара Ким Бэйсингер тоже вдохновляют далекие страны. Ее маленькую дочь зовут Айрлэнд (Ирландия).

Вторя дочь Сильвестра Сталлоне может благодарить Ватикан. Отец окрестил ее Сикстиной. Правда, его мать сомневается. "Он никогда не был в Сикстинской капелле", — говорит она.

Шиком считается давать девочкам мужские имена. Приемную дочь Дианы Китон зовут Декстер. Да и у Брук Шилдс имя мужское. "Родители восстали против секситского общества и стигматизации девочек", — полагает профессор Ленард Эшли из Общества американских имен. Ирония в том, что мужские имена, данные девочкам, для мальчиков потом изымают из обращения. Так стало с мужским именем Эшли, ныне считающимся "милым девичьим имечком".

От родительского оригинальничанья страдают дети. "Звезды думают, что они стоят над миром, но их отпрысков безжалостно дразнят из-за идиотских имен", — говорит Брюс Лански, автор "Книги имен". "Мы же любим море и его романтику", — так обосновывает модель Крис Бринкли имя своей новорожденной дочери. Девочку нарекли Сэйлор (по русски — Матрос. — **Прим. ред.**).

Минули времена, когда детей называли именами героев или хотя бы прабабушек. Второй сын Памелы Андерсон носит имена Дайлон Джеггер — комбинация из имен Боба Дайлона и Мика Джеггера. Даже президент США Билл Клинтон и его жена Хиллари назвали дочь Челси — по популярной в семидесятые годы песне "Челси морнинг" ("Утро в Челси")".

Сто раз босиком на гору

"Вельт" (ФРГ):

"То, чего другим не удается достичь в альпинистском снаряжении, Йоханну Санктйоханнеру удалось добиться босиком и всего за три часа. В сотый раз этот пенсионер из Гармиш-Партенкирхена без обуви взобрался на высочайшую вершину Германии — Цугшпице (2963 метра). Проделав свое путешествие по скалам, льду и снегу, этот 65-летний человек сказал: "Спасибо, мои ноги в полном порядке". Этот житель Верхней Баварии постоянно тренирует ступни при помощи ледяных ванн, а также стоя на доске, утыканной гвоздями.

Первый раз Санктйоханнер взобрался босиком на Цугшпице десять лет назад. Тогда бывший водитель страдал от недостатка движения, но обувать жесткие альпинистские ботинки ему не хотелось. То, что тогда было поступком и преодолением, стало для него теперь простой рутиной. До своего семидесятого дня рождения пенсионер хочет взобраться на гору босиком ровно 200 раз".

В споре между США и Швейцарией последняя пока одерживает верх

"Прессе" (Австрия):

"Швейцарцы настроены решительно и с чувством собственного достоинства противостоят Америке. Маленькая альпийская страна чувствует себя ущемленной, потому что некоторые американские штаты и Нью-Йорк грозят объявить бойкот швейцарским банкам. Тех, кто призывает к спокойствию, сейчас слушают мало.

Правонационалистические "Швейцарские демократы" отреагировали агрессивным призывом "бойкотировать всякие американские и еврейские товары, рестораны, туристические фирмы и т.п. до тех пор, пока не прекратятся подлые, полностью необоснованные нападки". Правоэкстремистская партия хочет также дать объявления с названиями американских фирм в Швейцарии, чтобы бойкот был осуществим.

Сейчас спор о роли Швейцарии как места хранения финансов гитлеровской Германии во время второй мировой войны достиг кульминации. Все признаки ослабления конфликта за последние недели как ветром сдуло, гнев швейцарцев грозит выйти из-под контроля.

Призыв "Швейцарских демократов", напоминающий нацистский лозунг "Не покупайте у евреев!", не вызвал почти никаких дискуссий. Объединение еврейских общин Швейцарии предупреждает, что призыв "явно антисемитский, намекающий на коллективную вину". На "Швейцарских демократов" подали в суд за нарушение закона о борьбе с национализмом.

Но верх пока одерживают разжигающие спор. Этот призыв отражает мнение далеко не меньшей части населения Швейцарии. Многие швейцарцы воспринимают объявленный американцами бойкот как угрозу. Франц Штайнеггер, президент ФДП, говорит о методах дикого Запада. "Маленькое государство не должно позволять шантажировать себя". А в колонках писем читателей можно найти слова "Это ущемление должно прекратиться! Маленькие швейцарцы, проявите величие!". Упрямое решение отказаться от американских товаров, даже таких, как "кока-кола", уже стало повседневной нормой. Швейцарцы видят себя в любимой роли: в качестве мужественно борющегося Вильгельма Телля.

Берн раздумывает, не позвонить ли во Всемирную торговую организацию. Большинство швейцарцев, как показывает статистика, стоит за борьбу до победного конца. Даже Зиги Файгель, почетный президент еврейской религиозной общины Цюриха, призывает Берн к жесткому противостоянию. Крупные банки проверяют, нельзя ли законодательным путем ответить бойкотирующим их штатам.

Бойкот отдельными штатами швейцарских банков, который не поддерживает правительство Клинтона, рассчитан на то, чтобы смягчить Берн. Швейцарские банки хотят выплатить оставшимся в живых после Холокоста возмещение ущерба в размере 600 млн. долларов. Обычно молчаливые, на этот раз швейцарцы официально огласили "последнее предложение", чем и рассердили американских адвокатов и Всемирный еврейский конгресс, которые требовали 1,5 млрд. долларов.

Давление на банки все усиливается. Американские адвокаты хотят привлечь швейцарский Национальный банк к возмещению ущерба за торговлю награбленным золотом нацистов.

Но Берн об этом ничего не хочет слышать: никто не может заставить правительство участвовать в споре. Четыре партии правительственной коалиции утверждают, что это все дело банков, а торг из-за налоговых денег не возможен по внутриполитическим причинам.

В то же время правительство создает фонд солидарности, который должен предоставить Национальному банку 500 тонн золота. Проценты со всей суммы в размере 56 миллиардов шиллингов пойти на финансирование социальных проектов в Швейцарии и за рубежом.

По внутриполитическим причинам в набросках правительства термин "жертвы шоа и Холокоста" не фигурирует. Последнее слово о фонде солидарности будет сказано на референдуме.

С другой стороны, у швейцарцев намечается еще больше неприятностей: в Голливуде планируется снять фильм о награбленном нацистами золоте и швейцарских банках. "Метро-Голдвин-Майер" уже заключила контракт с режиссером Брайаном де Пальмой".

Памяць

Мінула дванаццаць гадоў з таго чорнага дня, калі на Чарнобыльскай АЭС адбылася катастрофа. І здавалася б, што з цягам часу гора, якое напаткала людзей, павінна калі не забыцца, дык хаця б адысці на другі план жыцця. Ды не, чарнобыльская бяда не забываецца. Яна напамінае пра сябе не толькі чарнобыльскімі перасяленцамі і хваробамі, але і тым болем у нашых сэрцах і душах, які, як радыяцыя, цяжка выводзіцца. Кожны чалавек па-рознаму рэагуе на тое, што дзеецца ў яго душы. Вернік ідзе ў Храм і моліцца. Багаты ахвяруе грошы на дабрачыннасць. Пісьменнік піша. І кожны спадзяецца, што ягоная дзея — святая, і яна сёння зможа даць людзям сілы, каб жыць і любіць беларускую зямлю, якая ў нас адна і назаўсёды.

Дзяніслаў Нічыпаровіч належыць да тых гараджан, якія хоць і ходзяць штодзень па асфальце між высокіх камяніц беларускай сталіцы, але сэрцам прыкіпелі да першапачатку — неабсяжна шырокіх зялёных прастораў пад чыстым блакітам неба. У ваколіцах Стоўбцаў, дзе прайшло дзяцінства і юнацтва аўтара, цяпер намесніка дырэктара трыкатажнай фабрыкі "Арэола", зачэрпаў Дзяніслаў Іванавіч тое натхненне, якое не дае спакою яго чулай душы. Пісьменніку блізкія не толькі нашыя святы і радасці, але і нашыя беды.

Дзяніслаў НІЧЫПАРОВІЧ

Вянкі на вільчаках

Апавяданне

Памяці вёскі Чыкалавічы Брагінскага раёна

Над Брагіншчынай гуляе віскуцень. Успорвае пясчаныя выспы, круціць і нясе хмары жоўта-рудага пяску па-над зямлёю. "Усю рунь на палетках засыпле, — непакоіцца Малашка, пазіраючы на палі з акна аўтобуса. — А крумкачам хоць бы што: сядзяць, гады, як на вяселлі!" — Злавесна-чорныя птахі раздражняюць.

Пад канец вандроўкі Малашка застаецца адзін у аўтобусе. Вадзіцель падкалымлівае падвозам мясцовых, пераважна жанчын, жыхароў. Іхняя сакавітая беларуская гаворка гараджаніну Малашку нязвыклая. Аднак яна не рэжа вуха. Адчуванне, быццам пасля працяглага развітання вярнуўся ў сваю родную хату. Стала хораша. Мітрэнга за сына, утома адлеглага падарожжа мораць, забываецца сном...

— Досыць спаць, дзядзька, Камарын ужо! — тузае за плячо маладая прывабная чарнушка.

Малашка выходзіць з аўтобуса, выглядае сына. Не відаць, але хутка заўважае, як ад драўлянай будыніны аўтавакзала да яго ідзе мардаты, абраслы шчаціннем, з доўгімі, як у папа, валасамі сталы кашлаты хлопец. Хрыпла, дыхнуўшы перагарам, незнаёмец пытае:

— Вы Кастусёў бацька?

— Я! А дзе ён сам? — хвалюецца Малашка.

— Хадзем са мною!

Каля плоту паблісквае ярказялёнай фарбай яшчэ зусім новы "Масквіч". Праважаты паварочваецца да Малашкі, махае рукою на машыну — сядай! Адчыняе пярэднія дзверцы, імкнецца сесці, ды няма як: на сядзенні ляжаць цёмныя бутэлькі-бомбы з "чарнілам". Нахіліўшыся, Малашка аглядае салон. На заднім сядзенні скурчыўшыся спіць хлапчына, падобны да сына: "Косцік! П'яны! Во сустрэў!". Кашлаты сядае за руль, даючы прыезджаму месца, прыбірае бутэлькі, заводзіць машыну. "Як з ім ехаць, ён жа нецвярозы! — улазячы ў салон, непакоіцца Малашка. Мардаты адрывіста сігналіць, бліснуўшы залатымі зубамі, брава крычыць:

— Пае-ехалі!

Па бязлюдным пасёлку машына праносіцца, як віхор. Малашка гатовы ў кожную хвіліну ўхапіцца за руль, напружана сочыць за дарогай. "Добра, курэй не відаць — падушыў бы. Як там Косцік?" — азіраецца, ледзь не стукаецца лбом у твар хлопца, які ўжо не ляжыць, а, нахіліўшыся наперад, сядзіць і прыдзірліва сочыць за яздой кашлатага. "Не Косцік", — радуецца Малашка. Малады няголены хлопец нарэшце матляе галавою, брыдка лаецца, загадвае кашлатаму спыніцца і вылезці з-за руля. Перасядаюць. Легкавушка, быццам адчуўшы, хто сядзіць за рулём, едзе спакайней, раўней, не выбіваецца з каляіны. Гаспадар, пагойдваючыся, задуменна пазірае наперад, уехаўшы ў лес, спыняецца, бярэ бутэльку, са словамі "За рулём не п'ю" — выходзіць з машыны. Кашлаты імкнецца за ім. Запрашае:

— Выходзьце, дзядзька!

Гаспадар адкаркоўвае бутэльку, падае Малашку.

— Не-е! — адмаўляецца Малашка, пытае: — Чаго гэта вы, хлопцы, панапіваліся? Новы указ не ведаеце?

— Новы указ? — перапытвае кашлаты, хмыкае, яхіднічае: — А на радыяцыю ёсць указ? Як з ёю загадаеце быць? — Тлумачыць: — Мы ў небяспечнай зоне! П'ём, каб радыяцыя не прычапілася. Кажуць, тых, хто п'е, яна не бярэ.

Замаркочаны дагэтуль гаспадар машыны ажыўляецца, хвацка глытае з рыльца, перадае "лякарства" сябруку. Той хлебча астатняе, шпурляе парожнюю бутэльку ў кусты. Раптам усю акругу напаўняе непрыемны моцны ляскат. У небе стракочуць верталёты.

— Адзін, два, тры, чатыры... — лічыць Малашка, адзначае: — Вайсковыя!

Гаспадар машыны заўважае:

— І дзень і ноч лятаюць.

Цяпер толькі Малашка адчуў сур'ёзнасць становішча, у якое, пажадаўшы ў трывожную хвіліну наведаць сына і жончыну маці, трапіў. Успомніліся жончыны словы: "Не трэба туды ехаць!"

Кашлаты дастае з машыны яшчэ адну пляшку. Малашка злуецца на гаспадара легкавушкі:

— Як я разумею, цябе паслалі мяне сустрэць, так?

— Так. Я швагер вашага Косці...

— Сваяка нажыў! — абураецца Малашка і ставіць ультыматум:

— Альбо паехалі, альбо пайду пешкі!

Сваяк адразу мяняецца, сварыцца на напарніка, каб занёс бутэльку на месца, ідзе да машыны, і яны зноў едуць.

Гаспадар на старыя дрожджы хмялее, гоніць машыну не разбіраючы дарогі: добра, што ўжо не па лесе нясуцца. Кашлатаму не сядзіцца, дае парады і заўвагі, крычыць, каб даверылі руль — ён пакажа, як трэба ехаць!

Малашку не да хлопцаў. Сярод думак аб сустрэчы з цешчай і сынам, знаёмстве з нявесткай пануе трывожная: што нарабіла бяда? А навакол усё, як і раней: травы, рунь, дрэвы зялёныя: неба — блакітнае, а на азярынцы качкі плаваюць, сілкуюцца. Ля першых хат вёскі, на лужку, пасвяцца коні. Проста сярод дарогі стаіць кволы, смешны рудзенькі сысунок-жарэбчык. Малашка забываецца пра ўсё на свеце, не зводзячы з яго вачэй. Яму хочацца падысці да жарэбчыка, пагладзіць па мызе, сказаць штосьці ласкавае і пяшчотнае. Жарабя няўмела брыкае цыбатымі ножкамі, задраўшы хвост, гойсае па муражку.

— Жывёлу шкада! Выганяць кароў на пашу забаранілі, а корму няма. Не ведаю, што рабіць. Я ж загадчык фермы, — нечакана азываецца гаспадар машыны, спыняецца ля брамы, з-за якой бачыцца скрыўленая хата, якая, здаецца, вось-вось паваліцца.

Кашлаты мітусіцца, збірае бутэлькі, просіць сябра:

— Памажы, за адзін раз не занясу.

— За два заходы забярэш! — адмаўляецца, а ад'ехаўшы, апраўдваецца: — Ён не наш, не тутэйшы. Прыбіўся ў прымы аднекуль.

Пад'ехалі да цешчынай хаты. Малашка акідае позіркам ваколіцу. За невялікай рачулкай бачыцца ўкраінская вёска. Ад яе рукой падаць да атамнай станцыі, адкуль абрынулася ліха. "Узычылі нам хахлы! Адно ж памірай, а цярпі — і радасць, і гора ў нас пароўну!" — яхіднічае, аглядае сядзібу. Спраўная, пакрытая шыферам, хата, сад, хлеў, студня-жураўель — усё ў парадку. Позірк спыняецца на прымацаваным да вільчы хаты прыгожым вянку. Едучы вёскай, Малашка ўжо бачыў на некалькіх хатах тое ж самае. Губляецца ў здагадках, нарэшце цяміць: вянкі на вільчаках азначаюць, што ў гэтых хатах нядаўна гуляліся вяселлі і жывуць маладыя. "А вунь і сам малады!.."

Праз двор да брамы крочыць сын: высокі, віхрасты, чарнявы. "Акурат я ў маладосці!" — любуецца Малашка, знарок не заўважае працягнутай на поціск рукі, абдымае хлопца, цалуе.

— Не трэба было табе, тата, ехаць. Небяспечна тут у нас, — са спакойнай заклапочанасцю гаворыць Косця.

— На вяселле не змог — кацельню пускаў, дай, думаю, хоць праз тыдзень наведаю, — вінаваціцца бацька, супакойвае: — Нічо-ога! Не памро-ом! Паказвай лепш жонку. Куды яе схаваў? Ці баішся, што адаб'ю!

— Табе ўсё жартачкі! — папракае Косця, тлумачыць: — Няма яе ў хаце, пабегла во да швагра жывёлу дагледзець, — запрашае сваяка: — Вылазь з машыны! Заходзь у хату!

— Чаму гэта яна пайшла да яго? А жонка? — дзівіцца Малашка.

— Сёстры яны, — тлумачыць сын. — Забрала малых, да сваякоў у Пінск падалася. Ад нас ужо багата паехала. Кідаюць хаты, гаспадарку, уцякаюць ад радыяцыі.

Малашка жахаецца, шкадуе загадчыка фермы, трывожыцца:

— А дзе ж баба?

— У градах корпаецца, дзе ж ёй быць! — адказвае сын.

З агарода з кашом у руцэ выходзіць бабуля. Згледзеўшы зяця, борздзенька стаўляе кошык на зямлю, падбягае трусіць да яго, па дарозе паграджае пальцам загадчыку фермы:

— Глядзі ў мяне!

Той ад няёмкасці шморгае падэшвамі па зямлі:

— Не-е, баба, усё ў парадку!

— Бачу, які ў цябе парадак! Мяне не абдурыш!

"Усё такая ж неўтаймоўная", — усміхаецца Малашка, прымае цешчу ў абдымкі. Яна туліцца да зяця, усхліпвае: "Што ж гэта будзе!.."

— Мо абыдзецца! — супакойвае Малашка.

Пакуль госць мыўся, бабуля сабрала на стол. На гэты раз ён бяднейшы, няма малочных страў. Бабуля, ведаючы, як ласы зяць да сырадою, перажывае, што забаранілі ўжываць малако, што не мае магчымасці пачаставаць. Сын употайкі паведамляе: сама баба яго п'е, шкадуе выліваць.

— Яна сваёй працы шкадуе, — тлумачыць бацька.

Прысеўшы вакол стала, чакаюць маладую гаспадыню.

— Колькі яна там будзе поркацца! — не вытрымлівае Малашка.

— Да маці, відаць, пабегла — саромеецца, — апраўдвае Косця.

— Чаго саромеецца? — не разумее бацька.

— Цябе саромеецца, вось і хоча, каб маці яе прывяла! Няўжо няясна! — злуецца Косця.

Тым часам трохі суцішаны вецер дзьме з новай сілаю, мяняе вечаровую шэрасць на непраглядны халодны змрок. Бабуля ўключае святло,трывожыцца:

— Вецер ад Чарнобыля!

У сенцах чуецца шорганне ног па падлозе, бразгае клямка, адчыняюцца дзверы, у хату ўваходзіць высокая, сутулаватая кабета ў ватоўцы, кірзавых ботах і цёплай хусціне на галаве. З-за яе нерашуча выглядае сярэдняга росту маладзіца ў кароткай чорнай куртцы і цёмна-шэрых, засунутых у гумавыя боты, штанах.

— Вось яны! Чакаем, чакаем! — як мага цяплей сустракае Малашка, падыходзіць да жанчыны, бярэ яе за рукі, вітае: — Паказвай дачку, сваццця! Не бойся, не з'ем! — звяртаецца да нявесткі: — Чаго хаваешся за маці, як цялятка за карову! — абдымае яе за плячо, цалуе ў галаву.

Селі за стол, бабулька сучыць у сенцы, нясе бутэльку:

— Ад вяселля засталося!

Малашка выкладае з сумкі на стол свае пачастункі: кавалак вяндліны, бляшанку селядцоў для цешчы, пачак індыйскага чаю і слоік бразільскай растваральнай кавы сыну, нявестцы падае вялікі прыгожы пачак цукерак. Яна пунсавее, прыўстаўшы, дзякуе, пачынае бабцы дапамагаць адчыняць селядцы і скрыляць вяндліну.

Сын налівае бацьку, сабе і швагру па чарцы, жанчынам па кілішачку. У гэты момант у хату заходзіць невысокі мужчына ў чорнай зашмальцаванай ватоўцы і брудных гумавых ботах. Убачыўшы за сталом кампанію, нерашуча топчацца ля парога.

— Што скажаш? — задзірліва пытае загадчык фермы.

— Цябе шукаю! — у тон яму адказвае калгаснік, нядобра бліскаючы чорнымі вачыма. — Цяліца пярэстая здохла! Не ведаем, што рабіць!

Начальнік нямее ад нечаканасці, нарэшце сярдзіта распараджаецца:

— Вазьмі трактар, зачапі цялушку за нагу, зацягні ў якую яміну. Сабакі ці ваўкі зжаруць. Ідзі!

Чалавек безнадзейна махае рукою, выходзіць.

— Давайце хутчэй вячэраць! — падганяе бабуля. — Госць прагаладаўся з дарогі.

Косця, як гаспадар у хаце, падымае першы сваю чарку, запрашае астатніх.

— Нешта не хочацца мне піць, сынок, страўнік пабольвае, — адгаворваецца Малашка.

— Пі, тата, калі прыехаў! Радыя-яцыя! — настойвае Косця.

Нейкі час усе моўчкі закусваюць, пакуль зноў не чуецца тупат у сенцах. На гэты раз у хату заходзіць старая кабета ў падраных бурках, зношаным зімовым паліто. Складае малітоўна рукі на грудзях, пазіраючы на бабку, плача:

— Сусе-едачка, любка, дай крыху сена ці мякіны... кароўка... Белачка мая здыхае... я ж адна, няма каму мне дапамагчы, — размазвае рукамі слёзы па твары.

— А я не адна!.. — абураецца бабуля...

"Вось баба! — ухмыляецца Малашка, — усё роўна ж дасі!"

— ...Я таксама адна была! Сама ведаеш, калі ён да мяне прыехаў, — паказвае на Косціка, — але ж назбірала дойніцы на зіму! Праўдамі ці няпраўдамі — нацягала посцілкаю! — гаворыць бабка і вядзе суседку ў хлеў.

— То што ў вас тут робіцца? — пытае Малашка.

— Нічога не робіцца! — з падтэкстам адказвае. — Кароў выганяць няможна, а кармам не запасліся. Хто ж ведаў! Бачыце, ужо здыхаць пачалі. Вунь! — махае рукою на ўкраінскую вёску. — Іх ужо даўно павывозілі, а нам ніхто нічога не кажа. Прыляцяць на верталёце ў намордніках, патопчуцца па полі і зноў паляцяць. Мусіць, і мы тут разам з худобаю паздыхаем. — Просіць: — Мо вы маладых заберыце з сабою? Уся моладзь і без гэтага ліха паўцякала ў горад, а яны ўсё сядзяць!

Уражаны Малашка звяртаецца да сына:

— Давай, браток, збірайся, заўтра і мы падмажам пяты.

— Ты падмазвай, а мы тут застанемся!

— Я-як?

— А вось так: ні ў які горад я не паеду, не для таго я сюды ехаў! Мы з жонкаю так вырашылі!

— Дык... — Малашка хоча нагадаць сыну пра небяспеку, але Косця рашуча перабівае:

— Хопіць, тата! Я ўсё разумею! Яшчэ нічога няясна! Не дадуць прапасці!

Нечаканая нявестка пытае:

— Косця, на танцы пойдзем?

Малашку здалося, што аглух:

(Заканчэнне на 4-й стар.)

Вянкі на вільчаках

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.)

— Куды-куды-ы?

— На та-анцы! — удакладняе нявестка, хваліцца: — Страх як люблю танцаваць!

— Тут бяда на ўвесь свет, а вам танцы! — дакарае Малашка і пытаецца: — Мо і мяне возьмеце?

Нявестка з сынам шчыра смяюцца, аднак Косця няўмольны:

— Сядзі ты ўжо ў хаце з бабаю: куды табе!

З невясёлымі думкамі Малашка кладзецца спаць. Моцны вецер скуголіць за шыбамі, ляскоча чымсьці ў двары, наводзіць смутак і жах. "Трэба даваць дзёру адгэтуль, пакуль не схапіў радыяцыі, — варочаецца з боку на бок. — Няма чаго мне глядзець на сына. У яго сваё жыццё. Не патрэбен я яму. Танцуе сабе, а ты тут ляжы, як воўк. Ды яшчэ халадэча. Бабка грубку ўжо не паліць. Ёй на печы добра. Натупалася ў хляве ды на агародзе і цяпер спіць, як пшаніцу прадаўшы..." Усхапіўся, дастаў з сумкі шарсцяны спартыўны касцюм, надзеў, лёг, сагрэўся, мусіць, забыўся сном, бо не чуў, як вярнуліся з вечарынкі маладыя, а толькі ачнуўся, калі сын ціхутка чымсьці яго накрыў. Хоць і была ў пакоі непраглядная цемрыня, здагадваецца, што гэта сын. Зрабілася хораша. "Патрэбен я яму ў гэтым жыцці, а ён мне... патрэбен... патрэбен..." Думка варушыцца ў Малашкавай галаве праз шэпты і ціхі смех маладых на сваім ложку, пакуль не заснуў моцным сном.

Дзіўна! Малашка, якому маглі пазайздросціць нават пеўні, на гэты раз прачнуўся не першы. Моладзь ужо на нагах, а пра бабулю і казаць няма чаго. Ужо і ў печы яна выпаліла, і кароўку з цялічкаю дагледзела, і парсючка, і снеданне згатавала. Убачыўшы зяця, спяшаецца выказаць сваю радасць:

— Калгасную худобу ў поле выгналі! Значыць, плёткі ўсё гэта! Казалі, аж да гэтай... як яе?.. Да Галандыі "рацыя" дайшла. Нікуды яна не дайшла, нават да нас! Ву-унь, зірні, як каровы ходзяць!..

Эх, баба-баба! Не ведае яна яшчэ, што выгнаць кароў на пашу загадаў самавольна Косцікаў швагер, што неўзабаве іх зноў загоняць у стойла, што да Галандыі "рацыя" сапраўды не дайшла, а вось да Польшчы дайшла, што да яе роднай вёскі ўжо кіруе калона вайсковых аўтобусаў...

Снедалі на хуткую руку. Косця спяшаўся на трактар у калгас, а бабка з нявесткаю збіраліся дапамагаць суседзям садзіць бульбу. Малашка застаўся адзін. Пасоўгаўшыся па хаце, вырашыў прайсціся па вёсцы. Дзьме сцюдзёны вецер, неба чыстае і празрыстае, як шкло. З вышыні нясецца песня жаўрука. У лагчынцы, за агародамі вяскоўцы садзяць бульбу. За плугам, пакрыкваючы на белага каня, ідзе араты. Гракі, не палохаючыся людзей, агледаюць разоры. Малашка адразу пазнаў сярод жанчын нявестку і бабулю, прывітальна памахаў ім рукою. Нявестка адказвае. Раптоўная думка, што ўсё гэта харaство можа загінуць, здаецца недарэчнай і бязглуздай.

Раптам заўважыў: праз поле да людзей шпарыць мажлівы мужчына, штось крычыць, паказвае рукамі на кантору. Жанчыны і араты абкружылі яго, устрывожаныя, пакінуўшы на полі аднаго гаспадара з канём, разбегліся.

Да Малашкі падбеглі бабка з нявесткаю. Бабулька цяжка дыхае, хустка спаўзла на плечы, сівая галава трасецца ад хвалявання:

— Авакуацыя! Усіх вывозяць! Усю вёску! Аўтобусы ля канторы чакаюць! Закамандавалі нічога з сабою не браць, толькі дакументы і грошы!

— Дачакаліся! — абураецца Малашка і пытаецца ў нявесткі: — Мо скажаш, дзе Косця працуе? Пабягу да яго.

— Не трэба. Мужчын пакінулі жывёлу вывозіць. Іх потым прывязуць.

Малашка з нявесткаю спехам збіраюцца, чакаюць бабку. Яна марудзіць, соўвае то ў печ, то з печы чыгуны.

— Хутчэ-эй, бабуля! — падганяе Малашка.

— Не-е, я не паеду! Вы маладыя, вы і ўцякайце, а мне ўжо ўсё роўна! Не-е, не паеду ад усяго! — На бабульчыным збялелым тварыку няўмольная ўпартасць.

Невыносна крыўдна вяскоўцам пакідаць у мірны час свае двары, сваю вёску, свой калгас, могілкі сваіх продкаў. Едуць панурыя, моўчкі. Стары ў зімовай шапцы і кажусе не вытрымлівае:

— Куды ж нас вязуць?!

Малашка сядзіць поплеч з нявесткаю. Папераздзе сваццця, якая раз-пораз устрывожана аглядаецца на дачку. Малашка журботна пазірае ў акно. Як і ўчора, дзьме вецер, і ў полі сядзяць груганы. Хтось крычыць:

— Бра-агін! Брагін вунь!

Калона спыняецца. Даецца каманда ўсім павыходзіць з аўтобусаў, спусціцца з адхону, памыць абутак у бляшанках з жоўта-бурай вадкасцю, павытрасаць у кустах вопратку. Вакол машын завіхаюцца з вымяральнымі прыладамі вайскоўцы ў рэспіратарах і ва ўсім гумавым.

Атрымаўшы паказчыкі ступені забруджанасці, мыюць калёсы і кузавы машын. Эвакуіраваных строяць у шарэнгу, абследуюць на радыяцыю. Нявестку Малашкі і яшчэ колькі дзяўчат адасобліваюць. Усе спачувальна пазіраюць на іх, жахліва чакаюць сваёй чаргі. Малашка не ведае, што сказаць нявестцы, што наогул яму рабіць: стаіць слупом, зніякавелы, разгублены. Сваццця раіць:

— Уцякайце, сват, едзьце дадому. Вас там чакаюць.

— А вы як?

— А ўжо ж як-небудзь!

Малашка бяжыць у кусты, караскаецца ў бок Брагіна па крутым, парослым хмызняком, схіле, засопшыся, выскоквае на рунёвае поле, натыкаецца на чараду буйных, дзюбатых груганоў. Хапае камень і з усяе сілы шпурляе ў птушак:

— Кы-ыш, пракля-ятыя!

Таланты

И снова фестиваль. От Бреста до Москвы

Фестиваль творчества инвалидов Беларуси и России открылся в Беловежской пуще. Он продлится до 16 августа и пройдет по маршруту Брест—Минск—Витебск—Смоленск—Москва. В это время состоятся концерты, выставки, творческие вечера. Фестиваль, по замыслу его организаторов, должен привлечь внимание общественности к проблемам инвалидов.

Участники фестиваля, посетив Минск, дали праздничный концерт. Здесь же, в столице Беларуси, в торжественной обстановке подписан договор о дружбе и сотрудничестве между обществами инвалидов Беларуси и России.

На снимке: *импровизированный концерт во время посещения Брестской крепости.*

Фото Виктора ТОЛОЧКО, БелТА.

Трагедыя

... А вадзіцель быў п'яны

Пяць чалавек, у тым ліку чацвёра малалетніх дзяцей, загінулі і трое з траўмамі знаходзяцца ў бальніцы — такі вынік дарожнай аварыі, якая вечарам у мінулую нядзелю адбылася на тэрыторыі Воранаўскага раёна.

Падрабязнасці жудаснай трагедыі ўжо ўдакладняюцца, аднак карэспандэнту БелТА стала вядома, што адбылася яна па віне 35-гадовага ўладальніка "Фольксвагена", які знаходзіўся за рулём у нецвярозым стане і, дарэчы, з'яўляўся вадзіцелем-прафесіяналам. Развіўшы вялікую хуткасць, ён не справіўся на закругленні дарогі з кіраваннем і з'ехаў у кювет. Ударыўшыся спачатку аб камень, а затым у дрэва, аўтамабіль перакуліўся. Прычым удар быў настолькі моцны, што пасажыраў выкінула з салона.

Як паведамілі карэспандэнту БелТА ў Гродзенскай абласной дзяржаўнай аўтаінспекцыі, у аўтамашыне знаходзіліся сем'і двух блізкіх сваякоў. Перад паездкай абодва бацькі шмат выпілі па незвычайным выпадку — першай споведзі сваіх дзяцей у храме.

Па колькасці ахвяр гэту аварыю можна параўнаць з той, што ў сакавіку гэтага года адбылася каля Слоніма. Тады загінулі таксама пяцёра, у тым ліку адно малалетняе дзіця. Яшчэ двое чалавек з траўмамі трапілі ў бальніцу з-за таго, што адна машына замежнай вытворчасці, выехаўшы на паласу сустрэчнага руху, сутыкнулася з другой.

Воранаўскі раён.

Канстанцін БАЛАТЭВІЧ, БелТА.

Стихотворный пересказ Библии для детей

АВРАМ

Прошло с тех пор немало лет.
Сбывался Господа завет,
И на земле за эти годы
Явились разные народы.

У каждого язык был свой,
Обычаи, культура, строй...
Жил-был старик в стране одной —
Аврам с красивою женой.

Однажды Бог сказал Авраму:
"Возьми жену свою ты, Сару,
Свое хозяйство, птиц, зверей
И отправляйся поскорей

Ты в земли те, что укажу.
Когда найдешь их, прикажу,
Чтоб от тебя, Аврам, с женой
Образовался род большой.

Меня полюбит твой народ,
И из него произойдет
Христос, Спаситель душ людских".
Собрал Аврам людей своих:

Служанок, слуг и пастухов,
С Аврамом был идти готов
С женой его племянник Лот.
Забрав с собой домашний скот,

Одежду, пищу, все пошли
На поиски святой земли.
Была нелегкой та дорога,
Но, выполняя повеленье Бога,

Терпели люди жажду, голод,
Жару дневную, ночи холод...
И вот уставший караван
Пришел на земли Ханаан.

Аврам с семьею поселился,
А Лот с женою удалился —
Другие земли поискать,
Чтоб там свой род обосновать.

Лот, отделившись, в крае том
Построил город свой — Содом.
Аврам и Сара богатели
И завести детей хотели.

Но Саре было много лет
И мужу молвила совет:
"Женись на молодой, Аврам,
Господь подарит сына нам".

"Да будет так", — Аврам сказал,
Агарь-служанку в жены взял.
Господь союз благословил
И вскоре сыном одарил.

Ребенка звали Измаил,
А Саре Бог так говорит:
"Тебе уж девяносто лет,
Исполни, Сара, Мой совет:

Тебе я тоже сына дам,
Зови ты мужа Авраам,
Или "Отец большого рода",
"Царицей этого народа"

Да будешь названа ты — Саррой;
Того настигнет Моя кара,
Кто посягнет на ваш народ!"
Бог Аврааму знак дает:

"Твой сын от Сарры — Исаак
Для рода твоего — вожак,
И сколько звезд на небесах,
Столь род умножится в веках".

От счастья не скрывая слез,
Две жертвы Авраам принес...
Как Бог сказал, все было так —
У Сарры сын родился — Исаак.

АГАРЬ И ИЗМАИЛ

Подрос с годами юный Измаил,
И Исаака он не полюбил:
Ведь Исаак — наследник Авраама,
Ему преемник в землях Ханаана,

Любви отцовской более ему,
И Измаил завидовал тому.
Однажды Сарру случай разозлил —
Обидел Исаака Измаил.

Об этом Сарра мужу рассказала,
Просить тотчас у Авраама стала,
Чтоб домочадцев наказал сурово,
Лишив Агарь и Измаила крова.

Так с ними Авраам и поступил —
В ночь изгнаны Агарь и Измаил...
Брели они пустынею безводной,
Из-за жары для жизни непригодной.

От сильной жажды юный Измаил
Воды испить у матери просил.
Вода в кувшине быстро иссякала,
Кончался хлеб; Агарь везде искала

Источник чистый, чтоб набрать воды,
Но, где ни глянь, кругом пески одни.
Уставший от дороги Измаил
Заплакал горько, выбившись из сил.

Взяв Измаила на руки потом,
Агарь укрыла сына под кустом,
Который рядом одиноко рос,
И отошла, не сдерживая слез.

И к ней пришли отчаянье и страх,
Неужто смерть настигнет их в песках?
Вдруг чей-то голос властно прозвучал:
"Меня, Агарь, к вам Бог сюда прислал,

Тебя и сына Он не позабыл —
Спасешься ты и юный Измаил.
Я — ангел Божий, посланный с небес
Для сотворения земных чудес.

И для спасения тотчас исполни:
В источнике ты свой кувшин наполни,
Себе и Измаилу жажду утоли,
И вновь идите в сторону земли,

Где завершится ваш нелегкий путь,
Там сможете поесть и отдохнуть".
Промолвив это, ангел удалился,
Источник в этом месте появился.

Агарь водой наполнила кувшин,
И, жажду утолив, она и сын
Продолжили нелегкий путь в пустыне...
И вскоре оказались на чужбине,

В далекой и неведомой стране,
Где обрели пристанище себе...
С годами Измаил преобразился,
Стал стройным юношей, женился,

Воспитывал двенадцать сыновей,
Жил дружно, счастливо с семьей своей,
За каждый день был благодарен Богу,
Молясь перед работой и в дорогу.

(Продолжение следует. Начало в №№ 134,136,139.)

Агарь и Измаил в пустыне.

Сказка-быль

Наказание

В общем вагоне неспешного поезда граждане независимого государства говорили про житье-бытье и другие напасти нашего сумбурного времени. Всех перебрали, всё обсудили, кое-кого осудили. А когда на убыль беседа пошла, дремавшая до сей поры бабуся, решив позабавить честную компанию, сказала:

— Коль зацепили войны лихолетье, то я могу поведать одну байку той горькой поры.

...Не помню где, не знаю как, но лет с полста тому назад (наши тогда почем зря ихних гнали, а фронт номер два, если не воевал, то во всяком разе числился) съехались бабы из стран побеждающих на посиделки. Это конгресс, значит, по-нынешнему.

О житье-бытье своем посудачили, за мужей-сыновей на фронтах помолились, а кто и помянул, о детях да внуках, оставшихся на руках, погоревали, а под конец и размечтались: "Вот как окончится эта война, будь она трижды неладна, сцапают главного ихнего ирода и... что же тогда с ним, проклятущим, делать-то будем?"

Миссис из Америки враз порешила:

— Казнить на электрическом стуле! — И битый час всем разъясняла, что это за сидение такое.

Судили женщины, рядили и в конце концов решили: "Не пойдет". О России и говорить не пристало — не то что электрических, да и простых-то осталось не густо. Эх, если бы только стульев! Да и не ясно — то электросиденье везти из Америки или изверга этого туда переть?

Английская леди тогда и говорит:

— В клетку, как зверя, его посадить и возить напоказ по нашим колониям и доминионам.

— Ах, как мудро, как изящно, — похвалила ее француженка, добавив при этом: — И по нашим тоже.

Уже на том порешили, да Марья Ивановна возьми и спроси по простоте душевной:

— И много, милые, у вас этих... ну... земель-то таких?

— О! — ответили делегатки, — почитай, четверть мира!

— Тогда не пойдет.

— Но почему? — удивились те с американкой впридачу.

— Слишком долго жить будет, окаянный.

Мадам из Парижа перечить не стала и на французский манер предложила:

— Вырезать у него то, что у мужчин ниже пояса, но выше колен — и пусть мучается.

Дамы хитро улыбнулись, меж собой перемигнулись, за идею похвалили, но, пошушукавшись, решили: "Не пойдет". У такого-рассякого, разрази его во прах, коль газеты не врут, коли слухи правдивы, по части мужской вообще дело швах: хоть под дулом кричи "Стой, стрелять буду" — никакого проку. Так что же это за наказание?

Черед за Марьей Иванной. Долго молчала наша великомученица, вспоминая свои мытарства в эвакуации с детьми, невесткой да свекрухой. Потом вздохнула тяжко и говорит:

— А я бы этого, будь он трижды проклят, посадила на иждивенческую карточку. Пускай пожи-вет...

Дед усмехнулся, мужик рассмеялся, молодка, хихикнув, спросила, что за карточка такая, а женщина бальзаковского возраста, поправив прядь седеющих волос, сказала:

— А в этом, кстати, что-то есть. Вот бы и наших некоторых нынешних руководителей посадить на минимальную зарплату. Интересно, как бы долго они протянули?

Борис ЖУРАВЛЕВ.

Хочаце — верце, хочаце — не верце...

Будучы тыдзень: зоркі прадказваюць

Астрапсіхалагічны прагноз на перыяд з 10 па 16 жніўня

Гэты тыдзень будзе цікавым і напоўненым самымі разнастайнымі, часцей за ўсё нясумнымі жыццёвымі сітуацыямі. Асабліва спрыяльны тыдзень для рашучых дзеянняў. Гэта перыяд, калі неабходна адкінуць сумненні і тварыць уласны лёс сваімі ж рукамі. Першая палова тыдня падорыць здаровы энтузіязм і бадзёрасць духу. Добрым дадаткам да гэтага з'явіцца шанцаванне ва ўсялякіх фінансавых справах. Некаторым удасца гарманічна спалучаць і ўзвышанае, і зямное. Галоўнае — выразна ўяўляць свае мэты і не сядзець склаўшы рукі. Другая палова тыдня дазволіць своечасова выявіць і выправіць дробныя памылкі і пралікі, а таксама атрымаць значныя і цалкам адчувальныя вынікі ў справах надзённых. Такія якасці, як ініцыятыва і пільнасць, будуць вельмі добра спалучацца ў сераду. Выхадныя спрыяльныя для любога актыўнага адпачынку. Некалькі праблематычнымі могуць стаць 13 і 16 жніўня, а найбольшы поспех зоркі абяцаюць 11, 12, 14 і 15 жніўня.

АВЕН. У пачатку тыдня не надавайце надта вялікага значэння заўвагам скептычна настроенага акружэння. Смела тварыце і рызыкуйце. Ваша справа будзе мець поспех, а таму не зацыклівайцеся на збітых падыходах да любой сферы жыцця.

ЦЯЛЕЦ. Праявіце прыродную ўпартасць і не дазваляйце ленавацца ў пачатку тыдня ні сабе, ні сваім хатнім. Творча падыдзіце да вырашэння сямейных праблем. У сярэдзіне тыдня вас чакаюць унікальныя магчымасці, атрыманне раней невядомых задавальненняў і асалод. Вядома, калі вы здолееце па-новаму зірнуць на азарт і рызыку.

БЛІЗНЯТЫ. Ні ў якім разе не страцьце ў пачатку тыдня ініцыятыву! Знаёмствы, завязаныя ў аўторак, будуць мець добрыя перспектывы, а здабытая інфармацыя зробіцца падмуркам будучых пачынанняў. У сярэдзіне тыдня ўнясіце свежы струмень у хатнюю абстаноўку. Вашы арыгінальныя ідэі могуць знайсці неблагі водгук у душах блізкіх. У выхадныя зоркі раяць добра адпачнуць.

РАК. Якой бы спакуслівай у пачатку тыдня ні была пазіцыя спалоханага страуса, не хавайце галаву ў пясок, дапускаючы пасіўнасць пры вырашэнні фінансавых пытанняў. Не паддавайцеся ілюзорнаму адчуванню бездапаможнасці, а як мага смялей і больш упэўнена заяўляйце пра сябе ў сярэдзіне тыдня. Толькі ў гэтым выпадку вас чакае поспех. У выхадныя абавязкова дазвольце сабе розныя прыемнасці і задавальненні.

ЛЕЎ. Здолейце ў пачатку тыдня гарманічна спалучаць уласную актыўнасць і жаданне дамінаваць у партнёрскіх справах з асцярожнасцю апанентаў. Ваша напорыстасць пры вырашэнні асабістых пытанняў можа паказацца акружаючым празмернай. Іх меркаванні ўлічыць карысна і нават трэба, але здраджваць сабе таксама вельмі непажадана. Знайдзіце залатую сярэдзіну.

ДЗЕВА. Пастарайцеся ў пачатку тыдня не выдаваць каму папала свае сакрэты і патаемныя намеры. Не паддавайцеся часовай слабасці пагаманіць, тады вынікі вашых ідэй і планаў не прымусяць сябе чакаць у канцы тыдня. Не пашкодзіць і пэўная доля фантазіі. У выхадныя выконваць зарок маўчання наогул не трэба.

ШАЛІ. Галоўнай задачай напачатку тыдня стане неабходнасць застацца верным сваім доўгатэрміновым планам, задумкам і ідэям. Не паддайцеся спакусе імгненнай карысці — пазбавіцеся жураўля ў небе, сініцу таксама наўрад ці атрымаеце. У сярэдзіне тыдня пажадана даверыцца ўласнай інтуіцыі, Фартуна ўсміхнецца вам у галіне ўмацавання свайго аўтарытэту.

СКАРПІЁН. Не разменьвайцеся на дробязі ў пачатку тыдня, гэтым вы не толькі падмочыце ўласны аўтарытэт, але і паставіце пад пагрозу далейшае пашырэнне свайго ўплыву ў самых розных справах. У сярэдзіне тыдня вашы прэтэнзіі на поспех і асабістую значнасць могуць прадстаць перад вамі ў некалькі іншым свеце. Пастарайцеся ўлічыць гэтыя адкрыцці ў рэальных сітуацыях.

СТРАЛЕЦ. У пачатку тыдня не палянуйцеся пераглядзець некаторыя свае ўстарэлыя погляды на жыццё, гэтым вы пазбавіце сябе ад сур'ёзных праблем у будучым. У сярэдзіне тыдня вы здолееце выявіць увогуле для вас новы, але дастаткова арыгінальны спосаб умацавання свайго аўтарытэту. Апрача таго, тыдзень вельмі ўдалы для ўсялякіх далёкіх паездак, экскурсій і кантактаў з цікавымі людзьмі.

КАЗЯРОГ. Усяляк ганіце ад сябе няўпэўненасць ва ўласных сілах у пачатку тыдня. У процілеглым выпадку вы не здолееце правесці неабходныя змяненні, наспеўшыя ў самых розных галінах вашага жыцця. У другой палове тыдня вы, верагодна, здолееце ўбачыць многія жыццёвыя сітуацыі, удзельнікам якіх з'яўляліся, у цалкам нечаканым свеце. Здолейце зрабіць з гэтага правільныя высновы.

ВАДАЛЕЙ. Залішняе патуранне сваім слабасцям у пачатку тыдня можа пацягнуць за сабой страту ініцыятывы ў партнёрскіх справах і пры вырашэнні спрэчных пытанняў. Між тым у вас маюцца ўсе шанцы на поспех у заключэнні перспектыўных дагавораў, здзелак і пагадненняў, альбо як мінімум ва ўладкаванні ўсялякіх спрэчных пытанняў і непаразуменняў.

РЫБЫ. На працягу тыдня залішняя падазронасць можа перашкодзіць рэалізацыі вашых правільных рашэнняў і карысных адкрыццяў на рабоце. Больш давярайце ў гэты час сваім пачуццям, і вас азарыць натхненне. У выпадку ж няўпэўненасці абавязкова звярніцеся да калег альбо падзяліцеся сваімі ініцыятывамі з начальствам. Верагоднасць падтрымкі з іх боку вельмі высокая.

Аляксей КАРПІНСКІ.

Пятница, 7 августа

БТ

07.00 Доброе утро, Беларусь!
08.00, 13.00, 15.00, 18.00, 00.00 Новости.
08.15 "Сегодня с вами...". Каскадер, руководитель спортивного клуба "Время" Сергей Каторженко.
08.50 Потребительская корзина. Социально-экономическая программа.
09.05 Усадьба. Программа для дачников.
09.30 Переход. Передача для подростков.
10.00 Судьба моя и надежда. Социальная реабилитация инвалидов.
10.25 Сериал "Клан".
11.25 Королевская охота.
12.05 Гости в дом.
12.30 "А музыка звучит...". Поют артисты белорусской эстрады.
13.10 Мультфильм "Волшебство доктора Снаглса" (США).
14.25 Окружающий мир. Селекция белорусских лесов.
15.15 Видеокурс французского языка.
15.40 Сериал "Девочка и океан".
16.05 Белорусский меридиан. Из истории села Деречин Зельвенского района.
16.30 "Риск-версия". Телеигра.
17.00 Уроки Н.Новожиловой.
17.30 Д/ф "Серафим".
18.20 Х/ф "Любить".
18.30 "Сегодня с вами...". Народная артистка Беларуси Людмила Бржозовская.
20.05 Бездельник.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.55 Программа "Банка комиксов".
22.15 Х/ф "На Дерибасовской хорошая погода, или На Брайтон-бич опять идут дожди" (Россия — США, 1992 г.).
23.45 Белорусский хит-парад.
23.50 Автопарк.
00.15 "Видеопроцесс". Развлекательная программа.

ОРТ

08.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.05 Новости.
08.15 Сериал "Роксолана — пленница султана".
09.05 Клуб путешественников.
09.55 Смак.
10.15 Домашняя библиотека.
10.25 "Играй, гармонь любимая!".
11.15 Программа "Вместе".
14.20 Фильм-сказка "Веселое волшебство".
15.35 "Улица Сезам".
16.05 Михаил Глузский в программе "Чердачок Фруттис".
16.30 "Вокруг света".
17.20 Сериал "Роксолана — пленница султана".
18.10 Здоровье.
18.45 "Поле чудес".
19.45 "Спокойной ночи, малыши!".
20.00 Время.
20.35 Х/ф "Трактир на Пятницкой" (СССР, 1977 г.).
22.20 Взгляд.
23.15 Баскетбол. Чемпионат мира. Мужчины. 1/4 финала.
00.20 Комедия нравов "Загадочная болезнь".

РТР

06.30, 10.00, 16.00, 19.00, 22.50 Вести.
07.00 Дежурная часть.
07.20 Мир здоровья.
07.25 На заметку.
07.30 "Бибигон". Мультфильм.
07.50 Православный календарь.
07.55 Старая квартира. Год 1951-й.
09.10 Сериал "Санта-Барбара".
13.30 Мультфильм "Илья Муромец".
13.40 Х/ф "Проделки сорванца".
15.00 "Башня".
15.30 Сериал "Первые поцелуи".
16.30 Осторожно, модерн.
17.00 Сериал "Вихрь ветров".
17.55 "У всех на устах".
18.25 "Марьина роща". Ток-шоу.
19.35 "Городок".
20.05 Акуна матата.
21.05, 23.10 "Зеркало сцены". Юбилейный вечер Бориса Краснова.
22.35 Дежурная часть.

КУЛЬТУРА

07.05, 13.00, 19.30, 23.00 Новости культуры.
07.25 Музыкальный экспромт.
07.40 Формат.
07.55 Х/ф "Щорс". Ч. 1-я.
09.00, 11.00, 15.00, 17.00 Новости.
09.05 Х/ф "Щорс". Ч. 2-я.
09.55 "Московские пенаты". Род Орловых.
10.20 "Музыка из Петербурга". Играет Николай Петров.
11.05 "Сказка за сказкой". "Розабелла и тролль". Ч. 1-я.
11.35 "Свободным сердцем". Моноспектакль.
12.25 Игра на палитре в четыре руки.
13.15 "Домовой". Памяти С.С.Гейченко.
14.05 "Встречи в Мариинском театре". "Любви роскошная звезда".
14.35 Кредо.
14.50 "Тут шумят чужие города".
15.05 Мультфильмы "Золото Рейна", "Гаврош".
15.50 "Лукоморье".
16.10 "Театральная провинция?" "О Самарском драматическом театре".
16.35 Божественное пение.
17.05 "2003". К 300-летию Санкт-Петербурга.
17.10 "Свинг в белую ночь". Фестиваль джаза.
17.25 "Парижский журнал".
17.50 Д/ф "Архитектура русского классицизма".
18.20 Боярский двор.
18.45 "Петербургские портреты". Дуэт "Зикр".
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "С потолка". Программа О.Басилашвили.
20.20 Ф.Шуберт. "Песни".
20.45 После новостей...
21.05 Х/ф "Щорс". Ч. 2-я
21.55 "Гарики на каждый день".
22.40 Вальсы И.Штрауса.

НТВ

05.00, 09.00 Сегодня утром.
08.25 "Русский век". Роман Виктюк в беседе с Андреем Карауловым.
09.15 Телеигра "Ключи от форта Байяр" (Франция).
11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем.
11.25 "Старый телевизор".
13.15 Сериал "Любовь и тайны Сансет Бич".
14.00 Сериал "Новый путь в Индию".
15.20 Дог-шоу. "Я и моя собака".
15.50 Х/ф "Кортик". 3-я с.
17.05 Криминал.
17.15 Впрок.
17.25 Футбольный клуб.
18.00, 21.00 Сегодня вечером.
18.15 Детектив "Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона". Фильм 3-й. "Собака Баскервилей". 1-я и 2-я с., (1981 г.).
21.30 Фантастический фильм "Извне" (США).
23.10 Шоу Николая Фоменко "Империя страсти".
23.50 Ток-шоу "Сумерки".

8-й канал

18.00 Программа Кеннета Копланда.
18.30 Х/ф "Дикая природа".
20.00 Аэробика "Новый Эдем".
20.45 Сериал "Горец".
21.30 Музпарад.
21.45 Х/ф "Состояние исступления" (США, 1990 г.).
Крайне жестокий триллер о полицейском, который внедряется в ряды ирландской банды в Нью-Йорке, руководимой его друзьями детства. Режиссер Фил Джоану. В ролях Шон Пенн, Эд Харрис, Гэри Олдман.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.
Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ПП "Мэджык". Адрас: г. Мінск, вул. В. Харужай, 13. Падпісаны ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: суботні — 61050 экз., у другія дні — 55000 экз. Заказ №935